Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 10 декабрь, 1977 шу. ● № 147 (5814). ● Мах 2 кеп.

ЮРТАШКАРА КУЛЬТУРА УЧРЕЖДЕНЕШ

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизача укх юбилейни шера тIаийцача СССР кердача Конституце тIа белгалдаьд «общества духовни рузкъа лорадара, дебадара, советски наха нравственни эстетически кхетам балар дукха цунах шерра пайда эцара, цар культурни боарам лакхбара» паччахьалкхено йоакхо еш хилар. СССР кердача Конституце тIа из санна хIама закона вакъаца дIачIоагIдаро хьахьокх наьха духовни хьашташ диззагIа кхоачашдара даькъе вай мел гаьна дIахьалхашка даьннад. Цунна къьгга доза цхьа тешал да вай республика масал. Карара шу доладуча хана Нохч-ГIалгIайчене болх беш яр юкъара книжни фонд 6 миллион экземплярага дIакхоача 459 библиотека, 400 гаргга клубни учреждени, 464 киноустановка.

Царех дукхагIъяраш юрта боахама къахьегамхой хьашташ кхоачашдеш я. Цо хьахьокх городашкей юрташкей бахача наьха вахара боарам вIаши гаргабоалабара хьакъехьа доккхий декхараш хьалхашка оттадаьча КПСС XXV-ча съезда решенеш вахаре леррагIа чакхйоахаш латтилга.

Шоай болх къаьстта хьинаре бир республика юрташкарча культура учреждениеша Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дуза ди гаргакхоачача хана. Массанахьа кийчйир Октябра темана хетаяь гойтара агитаци.

Юрташкарча клубашка а производственни участкашка а наьха теркам тIаозаш чакхдийллар «ДоттагIален къахьегамен» цIейш, тIема, къахьегама ветеранашцара вIашагIкхетараш, «Ленина са тийса Росси», «Со — СССР гражданин» яха а дуккха кхыйола а тайп-тайпара тематически сайренаш. Юрташка беш бола культурно-массови болх алсамбаккхара дика гIо дир культура министерствос вIашагIъеллача шин республикански агитпоездо. Царна юкъе бар «Знание» общества лектораш, музейй болхлой, профессиональни артисташ. Агитпоездий доакъашхоша лоацнача юкъа 10 эзар совгIча сага йийшар 152 лекции беседи, делар 95 концерт. Иштта дикагIча оагIорахьара белгалбаьлар республикански музейй болхлой а. Юрта боахама къахьегамхошта деш дола цу тайппара шефски новкъостал хIанзчул тIехьагIа дIахо дахьа деза, цу балха республика бе-бе профессиональни коллективаш дукхагIа юкъе а увзаш.

Республике кIезига яц къахьегамхошта коммунистически кхетам балара, цар мукъа ха сакъерламе вIаштIехьаккхара леррагIа къахьегаш йола юртара культура учрежденеш. Царех да Шелковской района Старощедрински культура ЦIа, Сунженски района Нестеровски Галашкарен культура цIенош, Шалински района Курчалоера культура ЦIа, Грозненски района Йоккхача АтагIара культура ЦIа, г. Аргунера № 1 йола библиотека, кхыйола культура учрежденеш.

Иштта юрташкарча культура учреждений лоархIамеча декхарех да шоай балха юртарча интеллигенце викалаш юкъеозилга. Цу хьакъехьа масал эца мегаргда Грозненски, Урус-Мартановски, Малгобекски, Шелковской районий цхьайолча культура учрежденешкара. Цига чакхдоах къонача хьехархошцара вIашагIкхетараш, юрта боахама специалисташ юкъе а увзаш дIаккхухь хьалхара оахам дара, хьувкъам чуэца болабара цIейш, сайренаш-портреташ. Иштта дика чакхдаьлар Назрановски районии культура ЦIен болхлоша чакхдаьккха «Экажевский» совхоза толашагIболча коартолаш кхеращца хинна вIашагIкхетар.

Юрташкарча культура учреждений болх кхы а лакхагIча боарам тIа баккхара тIаберзабаь ба дукха ха йоащаш кепатеха арабаьнна «Юрташка бахача наха культурни гIулакхаш делга дIахо тоадарах» бола КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи соцам.

Соцам тIа белгалдоаккх, нийслагIча пятилетка «юрташка бахача наха культурни гIулакхаш дара система эргайоахаш тоаяра, юрташкарча культурни-сердалон учрежденей болх тоабаран уж дукхагIа хилийтаран тIадерзадаь гIуллакхаш» вай мехка чакхдаьхалга. Иштта ала мегаргда Нохч-ГIалгIайченах а. Духхьал укх тIехьарча шерашка республике хьалдаьд дукха керда культура цIенош, клубаш, болх бе йолаенна керда библиотекаш, республикански музейй филиалаш. Царех я Пхьилекъонгий-Юрта хьалъяь клуб, МагIалбикера культура Дворец, Шалински районе хьайийлла П. Захарова цIерагIча республикански изобразительни искусствай музея филиал, МагIалбике вIашагIъелла гIемеи къахьегамеи сийлен районни музей, кхыяраш. Сийлахь-боккхача Октябра юбилей гаргакхаьчача деношка къонача городе Назране бахача наха доккха совгIат хилар укхаза хьалдаьча доккхача, сийрдача культура ЦIенах. ХIаьта укх деношка ший наIараш хьайийллай Серноводскерча № 1 йолча юртарча профессионально-технически училища дешархошта лаьрхIа хьалдаьча культура ЦIено.

Цхьабакъда, цу хьакъехьа кIезига даи хIанзчул тIехьагIа дIадаха деза кхоачамбоацараш а. Масала, хьаэцаргья вай Назрановски район. Укхаза Экажкъонгий-Юрт, СурхотIе, ТIой-Юрт, Наьсар-Керте, Iаьлий-Юрт санна дукха нах бахача моттигашка клубашта меттел эIамига цIе уголокаш мара яц. Цу юрташка бахача наьха культурни хьашташ кхоачашделга тIадиллад районни культура ЦIен болхлошта. Уж царех лоархIалац ала йиш яц, хIана аьлча, цIеча уголокашка каст-каста чакхъювл тайп-тайпара лекцеш, беседаш, тематически сайренаш, художественни самодеятельноста концерташ. Дале а, цIеча уголокашка беча культурни балхо чулацац дукха юртахой.

Цул совгIа, ховш да цхьайолча районашка йолаш йолча культура учрежденеех бизза пайда ца эцилга. Иштта тоъал ха яьккхар ший болх леррагIа вIаштIехьбаккха ца могаш МагIалбикерча «Октябрь» яхача культура Дворецо. Укхаза каст-каста хувцалора кулгалхой, чакх ца доахаш дусар плана тIа белгалдаь гIулакхаш. Цхьабакъда, укх тIеххьарча массехк бетта района ерригача культура учрежденеша санна ший болх дикка тоабаьб цо. Районе беча культурно-массови методически балха тIа юкъамоттиг дIалоацаш латт цо.

ХIанз юрташкарча культура учреждений декхар да къахьегамхошта интернациональни патриотически кхетам балара хьакъехьа толашагIйолча клубашка, библиотекашка Iоаяьча опытах пайда а эцаш, парте Нохч-ГIалгIай обкома V-ча пленума решенеша дIа ма-дехха из болх комплексно дIахобахьар. Кхашкара балхаш лаьгIденнача юкъа дукхагIча даькъе культура мероприятеш стационарашка чакхйоахе а, агитбригадаш, дIа-хьа кхухьа библиотекаш, выставкаш хьайбай фермашка аха еза. Цу даькъе культура болхлошта эшаш дола новкъостал дулургда юртарча комсомольски организацешта. Комсомольцаш ца хилча малашб из санна къонабарий хьинар эшача гIулакха юкъе дакъа лоацаргдараш.

КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советеи соцам тIа хоадам боллаш белгалдаьд юрташкарча культура учреждений болх дIахо тоабара де мел дезар. Цунах бизза пайда эца декхарийла я республика ерригa культура учрежденеш санна тайп-тайпара министерствап, ведомствап, боахамаш.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА!

ДЕКХАРАШ ТIЕХККХОАЧАШДУ

ЦIаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьег укх юбилейни шера Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-7 гIишлонхоша. ГенподрядагIа гIишлош хьалъяра цхьайтта бетта план 113,4 процент кхоачаш а еш. планагIа лаьрхIачул совгIа цар даьд 361 эзар сома маьха гIишлон балхаш. Шоай низаца гIишлон-монтажни балхаш дара паччахьалкхен план 128,9 процент кхоачаш а еш, планал совгIа 573 эзар сома маьха гIишлон балхаш даьд.

Технико-экономически хьокхамий цхьаккха пункт яц управлене коллективо тIеххкхоачаш ца еш. ГIишлош хьаярга дIабода мах лохбарах укх шера кходаьд 22 эзар сом.

Иштта къахьегача коллективе дукха бригадаш я ах пятилеткаи кхаь шереи заданеш кхоачашъяь. ХIара сменагIа нормаш 145—160 процент кхоачаш а еш, пятилетка диъ-лагIча шера календарагIа къахьегаш я Никишин Юрий Федорович, Арутюнянц Арам керте латта гIишлонхой комплексни бригадаш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Укх шера «Союзавтоматстром» Iилман-производственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни завода участкашка юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг лелаеш хьайоагIа воккхагIволча мастера Ю. И. Хижнякова кулгалдеча механо-заготовительни участка коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеш я из. Цу цIера сий лакха а лоаттадеш тIехдика къахьегама толамаш доах цо. Юбилейни шера задани хIанзлехьа тIехккхоачашъяьй участка болхлоша. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба укхаза токараш Г. А. Пейзяков, М. С. Секретарюк, фрезеровщик В. В. Доценко. кхыбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) воккхагIвола мастер Ю. Хижняков, токарь М. Секретарюк, фрезеровщик В. Доценко, токарь Г. Пейзяков хьае езача продукце чертежага хьожаш ба.

М. ПАШКОВА сурт.

ТIАДОАГIАЧА ШЕРА ЙОАКХО ЕШ

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна яьржа хиннача социалистически яхье дакъа лоацаш хьинаре къахьийга дикача хьокхамашца чакхдоаккхаш латт иттлагIча пятилетка ер шоллагIа шу Ачхой-Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза баьцадаараш кхедеча, сомий бешамаш лелаеча А. Хациева кулгалдеча бригадо. Иштта, шера планагIа 420 тонн бохка безаш хиннача 555 тонн сом беркар паччахьалкхенга, хIаьта баьцадаараш планал совгIа 30 тонн йолаш — 720 тонн.

Из толам боаккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар бригада болхлоша: Бациева Бэчига, Интиева ЙоIашa, Бациева АсмаIа, Бетерханова ПаьтIамата, кхычар.

ТIадоагIача шера чуэцаргболча хьувкъама ма-могга тешамегIа лард йолла гIерташ дукха балхаш а чакхдаьхад цар. Иштта, азотни, фосфорни удобренеш тоссаш кIалтIадоаккхаш аьхад беша гаьний мугIарашта юкъера лаьтта, цул совгIа гаьнаш еIар, царна гонахьара лаьтта аьхкар кулгкара.

Уж балхаш деш хьинаре къахьийгар бригада дикагIволча механизаторо Салгириев Удриса, болхлоша: НасыповгIар Датус, Алпатус, Сосаева Жансарес, Витаева Алпатус, кхычар.

Х. МАГОМЕТОВ.

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ

№ 3 йола Грозненски пассажирски автотранспортни предприяти наьха хьашташ кхоачашде деза а наха дIа-юха лелара чIоагIа эшаш йола транспорт чуйоагIа а моттиг я.

Цу таксомоторни парка гIулакхаш во лелац. Цун коллективо пятилетка шин шера план ялхлагIа ноябрь тIаккхоачаш кхоачашъяьй, хIаьта планал совгIа цар паччахьалкхенна 130 эзар сом пайда а баьб.

Сийлахьча Октябра 60 шу дизара сийна шин шера план кхоачашъеча лакха производственни хьокхамаш дахарах цу предприятена РСФСР автомобильни транспорта Министерства Диплом еннай. Из дуккхача махах латта коллектив цу тайпара толамаш ший балха тIа хIанз духхьашха доахаш яц. Цунна тешал ду 1976 шера Министерствай профсоюза ЦК Президиумои социалистически яхье толамаш дахарах еннача дипломо а иштта кхыча совгIаташа а.

Вай мел дувцар цIаьхха хинна хIама дац. Цу хьокхамашка кхача гIерташ, шоай ха а низ а ца къовсаш къахьийгад болхлочунгара ваьнна кулгалхочунга кхаччалца болча предприяте коллектива хIара члена.

Тайп-тайпара мероприятеш чакхъяьхар. Царех даI я «ХIара балха денна—дикала Знак» яхача девизагIа хIара денна беча балха Экран. Цу тIа хьахьокх водителаша дийнахьа баьча балха итог.

Коллектива сий доаккхаш, иттлагIча пятилетка шин шера плани тIаийца социалистически декхараши юбилея цIей сийна кхоачашдаьд 350 саго. Ше-ше хьалха яла гIерташ къахьегаш я бригадаш. Царех я Арсамаков Магамед-Мирза керте латта бригада. Ший бригада членашта хьокхам гел хIара бетта план 150—170 процент кхоачашъеча Арсамакова. Социалистически яхье котъяларах цун бригадана шийна къаьстта диплом еннай — автомобильни транспорта Министерства. Коммунистически къахьегама ударник волча бригадира пятилетка кхаь шера кхоачашъе лерхI. Цун бригадо шин шера план цхьан шереи нийс беттан кхоачашъяьй. Иштачарех я № 3 йола Наврузов Эскендар Мамедович керте латта бригада, кхы дуккхаяраш а.

Производствана хьалха латташ, балхах дика кайоалаш кхы а дуккха нах ба цу предприяте. Къаьстта цIераш яха еIаш ба коммунистически къахьегама ударникаш Р. Т. Гайнутдинов, Д. В. Бабенко, В. М. Анесоглянц, В. И. Шарапкин, М.-Р. Мусаев, В. В. Устинов, М. И. Цветнков.

Тамаш е хIама-м дац из, хIаьта а белгалдаккха доагIа, из даим фе хила везаш йола, аттa йоаца говзал кара а ерзаяь, маIача наха нийсса къахьегаш, шоай денна план тIехкхоачашъеш цу предприяте болх беш кхалнах хилар. Царех я шин шера план Октябра сийна кхоачашъяь Николенко Лидия Николаевна.

Наха эзделца гIулакх дар, саг ваха веззача зулам доацаш дIакхоачавар боккха лоархIам болаш да таксей водителий балха тIа. ХIаьта из гIулакх укхаза дика вIаштIехьдаьккха да. «Наха кхухьийта жалобаш кIезигьяларал совгIа, хIанз тха водителаш хестабеш каьхаташ кхухьийт тхога», — йоах начальника заместителя Дудник Владимир Михайловича. Из цхьа бахьан доацаш дац. Укхаза вIашагIъелла бригадирий совет, профилактика ю совет а новкъостий суд а я. Цар дика новкъостал ду коллективе кхетама болх дика вIаштIехьбаккхаран харцваьннар кхетавараи.

Ма-дарра аьлча, шоай болх тоабаран из нийса дIабахийтараи низ дIа мел кхоачар деш ба-кх таксомоторни парка кулгалхойи водителаши. «Планаш кхоачаш ма-яьйий, аьнна сатийна дац тхо-м», — йоах социалистически яхь делаярах йолча инженера Гусинская Неля Михайловнас. — «Юбилейни шу толаме чакхдаккха» яхача девизагIа къахьегаш да тхо хIанз. Керда шу тIаккхоачаш шерагIа йоаржаяьй оаха социалистически яхь бригадашта, колоннашта, таксе водителашта юкъе. Таксомоторни парка коллективо 7 декабре кхоачашъяьй пассажираш дIа-юха кхувлара шера план, хIанз уж къахьегаш ба 1978 шера чотагIа. Дог тийша хила мара дезац карара шу чакхдалалехьа цар шоай балха тIа кхы а доккхагIа толамаш доахаш, паччахьалкхенна боккха пайда берзхиларах.

Х. ГАГИЕВА.

Нов. Викторов В. А. пенсе вахарца Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленноста министра деккарех мукъавалийтарах дола

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Викторов Виктор Адамович пенсе вахарца Нохч-ГIалгIай АССР кхачан промышленноста министра декхарех мукъавалийта.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

Гор. Грозный.
1977 шу, 9 октябрь.

Ансамбль «Вайнах» цIаккхаьчай

Селхан Къулбехьа Африкера творчески гастролешкара цIайоагIача Нохч-ГIалгIай «Вайнах» яхача ансамбла коллектива духьалъенаяр города общественность.

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен халхара ансамбло цхьа бутт ха яьккхай Африка городашкеи провинцешкеи советски искусство гойташ. Цу юкъа Мозамбике, Замбе, Кене, Родезе, иштта кхыча мехкашка а 30 концерт деннад ансамбло.

Эггара хьалхара концерт Мозамбика столице Мапуте хилар. Доккхача алапашца зале хьалтеха доаллар «Вива культурано Советико» (Хоастам хилба советски культурана) яха лозунг.

Зрителаша лекхар «Интернационал». ХIаьта, артисташа а Iомаяьяр Мозамбика гимн. Гастролеш яллалца хIара концерте лекхар уж.

Ансамбла артистий хIара выступлени чIоаггIа тIоараш детташ тIаийора фусам даьша, советски искусства лакха мах беш яздора моттигерча кепайоазоно.

— Фабрикий, заводий болхлошца дукха вIашагIкхетараш хилар тха, — дийцар ансамбла художественни кулгалхочо Цугаев Суньяна. — Массанахьа а дег тIарча йIовхалца, тхо даьхка дика хетарца, чIоагIа деза хььший даь тIаийдир тхо. Советски наьха вахарах лаьца дукха хаттараш дора цар, хIаьта иштта Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар дездарах а дувцар.

ТIеххьара выступленеш Кене концертни залашка хилар тха. Iадика хийла яхацар африканцаша. Кхы а дувлаш тхо долча, тхо хьежаргда — йоахар цар.

«Вайнах» яхача ансамбло Африке яь гастролеш советско-африкански отношенеш чIоагIъялара тIехьа баьккха кхы а цхьа гIа ба.

Р. ЯНДИЕВА.

СУРТА ТIА: «Вайнах» яха халхара ансамбль вокзала перрона тIа.

Т. НИКОЛАЕВА сурт.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

Нохч-ГIалгIай АССР торговлеиеи общественни кхачанни йолча массазарча комиссе ший заседане ла а дийгIар, йийца а йийцар республика рынкашкарча торговле хьалах республика колхозни рынкай управлене начальника **С. Г. Каспарова** яь доклад.

Комиссе белгалдаьккхар, колхозни торговли дегIайоалаяра, республика колхозни рынкай материально-технически база шеръяра тIаберзабаь белггала болх баьлга. Республике болх беш я 33 колхозни рынок, царех 15 холодильни установкаш, 14 хIамаш дIаоттаяь лоаттаю камераш йолаш я. Укх тIеххьарча шерашка 68 эIамигача а тишъеннача а ларекаштеи павильонаштеи меттел хьалъяьй вай ханарча конструкцех йола 37 тяка, павильон, ларек.

Республика рынкашка дукхагIа хьатIакхухь юртбоахама продукци. ЦIей хьатIаккхоачача деношка колхозашеи торговни предприятешеи дакъа а лоацаш ярмаркаш ю.

Цунца цхьана комиссе белгалдаьккхар, республика дуккхача рынкаех колхозаша шортта юртбоахама продукташ йохкаш йола моттигаш ца хиннилга. Коартолаш, баьцадаараш, фуаш, кхыйола хьайбай продукташ рынкашка кIезига йохк колхозаша. Сунженски, Грозненски, кхыча а районай дуккхача колхозаша кхоачашдац юртбоахама продукташ лоаттаяра шоаш тIаийду договораш, хIаьта из бахьанце царна хулаш цхьаккха бехк а бац. 34 колхоз рынкашта шоай продукташ лоаттаяра цхьаккха тайпа договор янза я.

Цхьайолча рынкашка санитарни хьал во да. Цига торговле бокъонаш телхаеш хилара, базархошца боаггIача бесса къовсам лоаттабеш ца хилара теркам тIабахийтар комиссе.

Колхозни рынкай болх тоабара, цар материальни база дегIайоалаяра тIаерзаяь йола хоадам боллаш йола мероприятеш чакхйоахилга колхозни рынкай республикански управленена тIадиллар массазарча комиссе. Дика санитарни хьал хила доагIа ерригача рынкашка, колхозашеи гражданашеи юртбоахама продукташ хьатIакхахьара а йохкара а мел эшар Iалашде деза.

Юрта боахама министерствана могадаьд республика ерригача колхозаша юртбоахама продукташ йохкара хьакъехьа рынкашца договораш дари уж шеко йоацаш кхоачашдари вIаштIехьдоаккхилга.

Рынкай управлении Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлении декхарийла яьй тIера дIакъайла йола рынок городе Грозне хьалъяра хьахийцача ахчах ханнахьа а бизза а пайда эца. Колхозни рынкаша таразашта ремонт е тела заказаш ханнахьа кхоачашделга тIадиллад моттигерча промышленноста министерствана. хIаьта чурча гIулакхий министерствана рынкай управленеца, халкъа депутатий городской, районни Советий исполкомашца цхьана — колхозни рынкашка базар ерашца лоаттабу къовсам чIоагIбелга, общественностеи къахьегама коллективаши торонех шерагIа пайда а эцаш.

Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерствана тIадиллад болх тоабелга колхозни рынкай управленегара цIенхашттa хьадехилга, цуцa эшаш йола транспорт луш новкъостал делга.

* * *

Укх деношка хилар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета халкъа образованена, культураней спортан йолча массазарча комиссе заседани. Цига ладийгIар республика берий цIеной балхах республика просвещене министра заместитела **Л. А. Татиевас** яьча докладага.

Комиссе белгалдаьккхар, укх тIеххьарча шерашка дешара-кхетам балара болх республика берий цIеношка дикка тоабеннилга. Пайдане опыт Iоаяьй г. Грозерча иттлагIчеи диъ-лагIчеи берий цIеной а № 29 йолчеи № 31 йолчеи юкъерча школай а педагогически коллективаша. Шоайла вIаши айхха бувзамаш а лоаттадеш болх беча цар толаме къестаду дешара-кхетам балара деррига дешаш. Цу берий цIеношка кхетабечар дикагIа деш, бархI класс яьккхараш юкъера дешар чакхдаккхар духьа нийслагIча классашка деша ух.

Берий цIеной материальни база тоаеннай. Цар чу я эшаш йола инвентарь, бераш дуача хIаманца, баракъашца, кога гIирсаца дизза Iалашдаь да. Ассиновскичунгара дIа мел йиккхача дерригача берий цIеношка кхоачам хиллал квалифицировании педагогически кулгалдуи кадраш я.

Цхьабакъда гIулакх массанахьа а иштта да ала йиш йолаш дац. Масала, Ассиновски берий цIагIа боаггIача тайпара вIаштIехьбаьккхабац дешара-кхетам балара болх. Дешар хьеха а берашта кхетам бала а аьттув боацача помещенешка ухк №№ 2, 4, 10 йола берий цIенош. Берий вахара а быта а хьалаш тоадара йоаггIача тайпара йоакхо яц халкъа депутатий Сунженски, Октябрьски, Заводской районни Советий исполкомаша, хIаьта халкъа образоване органаша — дешара-кхетам балара гIулакх тоадара.

Массазарча комиссе просвещене министерствана могадаьд республика берий цIеношка дешара-кхетам балара болх дIахо тоабар, халкъа депутатий районни Советий исполкомашца цхьана берий цIеной материальни база чIоагIъяр, кхетабеш болчарна лерттIа бытовой хьалаш хилийтар Iалашделга.

Халкъа депутатий Сунженски районни Совета исполкома теркам тIабахийтаб Ассиновски берий цIен балха юкъе цIенхашттa кхоачамбоацараш хилара.

Дешара-кхетам балара процесса во кулгалдарах Ассиновски берий цIеп директори заведующии балха тIара дIабахарах просвещене министра заместитела Л. А. Татиевас баь хоам хьайийцар комиссе.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ СЕМИНАР

Самарднйнахьа Наьсарен района идеологически болхлой актива семинар хилар. Семинаре дакъа лоацаш бар юртбоахамеи промышленностеи производствай политинформаторий, агитколлективай, группай, партийни организацей «Знание» общества районни отделенеи лектораш.

«ИттлагIча пятилетка шин шера плани социалистически декхараши района къахьегамхоша кхоачашдарахи идеологически болхлой актива декхарехи» доклад йир КПСС Наьсарен райкома секретара А. М. Тутаева.

Цул тIехьагIа дош делар семинара балха юкъе дакъа лоацаш болча, вай республика къахьегамхоша доттагIал лелаеча Украински ССР Херсонски областера баьхкача хьаьшашта.

«Украински ССР Херсонски область «Совета Iаьдал латтача шерашка» яха доклад йир семинаре КПСС Херсонски обкома лектора Волошин Леонид Александровича. «СССР Конституции советски паччахьалкхено доазол арахьа лелаю политикеи» яхаш яр КПСС Херсонски обкома лектора Иванченко Виктор Александровича йийша лекци.

Семинар чакхъяьлча Наьсарен тIемеи къахьегамеи музейга хьежар, тIаккха «Электроинструмент» заводе хилар Херсонски областера баьхка хьаьший.

С. ШАДИЕВ.

ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГIА ШУ ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ

(ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР)

КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а еш, Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхоша шоай дерригга къахьегама низаш тIадерзадаьд иттлагIча пятилетка шоллагIча шера план толамца кхоачашъяра.

Промышленни предприятешка, гIишлошъеча организацешка шерра социалистически яхь йоаржаяьй паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъяра, производства эффективности беррига балха дикали лакхъяра, производства ерригача торонех бизза пайда эцара.

ДIабахача цхьайтта бетта даьхача толамий итогаша къаьгга хьахьокх республика индустре керттера заданеши социалистически декхараши толамца кхоачашдаьлга.

Еррига республика хьайнцача продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 101,8 процент кхоачашъяьй, цу даькъе республикански доалахьарча промышленносто 103,7 процент а кхоачашъеш.

1977 шера цхьайтта бетта планал совгIа арахийцай массехк миллион сома маьха тайп-тайпара продукци.

Мехкдаьтта, газ, электроэнерги яккхара мехкдаьтта битум, мехкдаьттахиме продукци, электрофотографически аппараташ, подстанцеш, силови шкафаш, мехкдаьттааппаратура арахецара, хьу кийчъяра, дулх даккхара, колбасни изделеш арахецара, машдаьтта, нахча, мерзача шурий продукци, кондитерски макаронни изделеш, маьхк, маьхка-булочни изделеш, кхыйола продукци арахецара план кхоачашъяьй.

Культурно-бытови гIулакхаштеи кога-картеи эша товараш арахецара цхьайтта бетта план 0,3 процент тIехкхоачашъяьй. Планал совгIа уж товараш кийчдаьд 152 эзар сома маьха. ДIадахача шера цхьайтта бетта арахийцарел ялх процент дукхагIа арахийцад уж товараш укх шера цу юкъа.

Дукхача промышленни коллективаша хьинар кхо ца деш къахьегарах 1976 шера цхьайтта бетта арахийцачул 1,2 процент дукхагIа промышленни продукци арахийцай укх шера цу юкъа.

Ленина орден лелаеча «Грознефть» производственни объединене коллективо продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 102 процент кхоачашъяьй. Мехкдаьттахоша цхьайтта бетта планал совгIа даьккхад 175 эзар тонн мехкдаьтта, 29 миллион кубически метр газ. Къахьегама овсарле лакхъяра задани цу объединене коллективо кхо процент тIехкхоачашъяьй.

Дика къахьегама толамаш даьхад дIабахача цхьайтта бетта Карабулакски химически реагентий, «Оргтехника» Грозненски производственни объединене «Электроприбор», «Пищемаш», Гудермесски медицински инструментий, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни заводий, кхы дукхача предприятей коллективаша.

Оборудованех, машинех дикагIа пайда ийбарах, къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхарах, керда техникеи технологии производствана юкъекххахьарах цу предприятешка арахеца продукци тIа а кхийттай, къахьегама овсарле лакх я еннай. Цо хьахьокх дукхача предприятешка юкъарча производства эффективности балха дикали лакхъяра тIаерзаяь мероприятеш чакхйоахаш хилар.

Карабулакски химически реагентий завода коллективо продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план 2 процент тIехкхоачашъяьй, дIадахача шера цхьайтта бетта арахийцачул 11 процент дукхагIа продукци арахийцай укх шера цу юкъа, къахьегама овсарле нийс процент лакхъяьй.

«Оргтехника» Грозненски производственни объединене «Электроприбор» завода коллективо продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план кхо процент тIехкхоачашъяьй, дIадахача шера 11 бетта арахийцачул 6 процент дукхагIа арахийцай товарни продукци. Цу завода коллективо цхьайтта бетта планал совгIа арахийцай 18 электрофотографически аппарат, 400 эзар шарикови авторучка. Къахьегама овсарле заводе лакхъеннай бархI процент.

Социалистически яхье хьалхалаттачарна юкъе я «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода коллектив а. Продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план завода коллективо 103 процент кхоачашъяьй, арахеца продукци 9 процент тIаккхийттай, къахьегама овсарле цу заводе 4 процент лакхъеннай.

Цхьабакъда, 1977 шера цхьайтта бетта баьча балха итогаша хьахьокх цхьайолча промышленни предприятейи гIишлошъеча организацейи балха тIа кхоачамбоацараш хилар, производства торонех эсала пайда ийбар, оборудовани, машинаш, болхлой болх ца беш латташ моттигаш нийсъеннилга.

Продукци маьхала яккхара цхьайтта бетта план шин промышленни предприяте кхоачашъяьяц. Цар паччахьалкхена дIа ца луш йисай 930 эзар сома маьха продукци. ТIехьаюсача предприятей коллективех я «Трансмаш» заводеи Грозненски кога гIирс беча фабрикаи коллективаш. Продукци маьхала яккхара а товарни продукци арахецара а цхьайтта бетта план кхоачашъяьяц цар.

«Трансмаш» завода коллективо реализаци ца еш цунна тIайиса продукци 542 эзар сома маьха я е планал 5 процент чухьнахьа. Цо дIа ца луш йисай 678 тракторни прицеп.

Грозненски кога гIирс беча фабрика коллективо дIа ца луш цунна тIабисаб 185 эзар пар кога гIирс, планага диллача из хул 20 процент.

Къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта план республика промышленносто 100,9 процент кхоачашъяьй, цу даькъе республикански доалахьарча промышленносто 101,5 процент кхоачашйир.

ДIадахача шера цхьайтта бетта хинначул къахьегама овсарле лакхъяьй «Красный молот», «Оргтехника» Грозненски производственни объединене «Электроприбор», электромеханически, «Пищемаш», «Нефтехимзапчасть», Гудермесски медицински инструментий, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни заводий, «Чечингушводстрой» гIишлошъеча управлене Аргунски завода, шурий промышленноста объединене, макаронни фабрика, кхыча предприятей коллективаша.

Цхьабакъда, республикерча дукхача предприятешка хIанз а тIехьа лоха я къахьегама овсарле. Къахьегама овсарле лакхъяра цхьайтта бетта план 25 предприяте коллективо кхоачашъяьяц. Царех я Грозненски ремонтно-механически завода, «Трансмаш» завода, «Терек» яхача Нохч-ГIалгIай производственни мебельно-хьун хIамаш еча объединене, цементни завода, Грозненски аьшкбетона конструкцей завода, Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене цIенош деча йоккхий панелаш арахецача завода, гIишлой материалийн гIишлой индустреи Аргунски комбината, рудай йоаца гIишлон материалаш йоахачеи чаккхйоахачеи Карабулакски завода, Сунженски Веденски мехлесхозий, Назрановски трикотажни фабрика, шекар доаккхача завода, кхы дукхача предприятей коллективаша.

Республика промышленноста балха тIа чIоагIа Iаткъаш да тIехьаюсача предприятей хьокхамаш эсала хилар.

Республикерча подрядни гIишлошъеча организацешка дикка тоабаьб шоай болх. 1977 шера республикерча подрядни гIишлошъеча организацеша шоай низаца гIишлон балхаш дара цхьайтта бетта план 101 процент кхоачаш а еш, дерригга даь гIишлон-монтажни балхаш 173,7 миллион сома маьхада. 1976 шера цхьайтта бетта даьрел 4 процент дукхагIа гIишлон-монтажни балхаш даьд цар укх шера цу юкъа.

Цхьайтта бетта план кхоачашъяьй Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене, «Грознефтехимремонтстрой» треста, «Грознефтеоргсинтез» объединене, «Чечингсельстрой» треста, «Чечингушводремстрой» треста, «Росводремстрой» объединене, «Чечингазстрой» треста, «Росгазспецстрой» объединене коллективаша.

Шоай планаш дикка тIехкхоачашъяьй Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управленена чуйоагIача № 6 йолча гIишлон-монтажни управлене — 23 процент, СМУ-7 — 29 процент, СМУ-11 — 18 процент, Спец-СМУ — 18 процент, УМС — 31 процент, «Жилгражданстрой» треста ПМК-105 — 11 процент.

Подрядни балхий план иштта тIехкхоачашъяьй «Центроспецстрой» треста СУ № 7 йолча треста МУС-а, «Севкавнефтегазстрой» объединене гIишлошъеча управлене СМУ-10, «Чечингсельстрой» треста ПМК-223 коллективаша, кхычар

Цхьабакъда, дукхача подрядни гIишлошъеча организацеша кхоачашъяьяц шоай планаш. ТIехьаюсараштa юкъе я Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-3, СМУ-9, ПМК - 155, «Жилгражданстрой» треста СМУ-2, СМУ-4, СМУ-5, СМУ-8, Новогрозненски ТЭЦ-а СУ, «Кавсантехмонтаж» треста монтажни управлене, «Севкавнефтегазстрой» объединене гIишлошъеча управлене СУ-7, СУ-9, СУ-11, СУ-12, кхыйолча организацей коллективаш.

ХIанз а тIехьа гIишлошъеча организацешка долаш да хьалйоляяь объекташ хьалъяь а ца йоахаш материальни къахьегамеи ресурсаш дIа-юха хьежаелга, кхоачамбоацараш долаш объекташ эксплуатаце дIателилга, чIоагIа мела лел культурно-бытови объекташ хьалъелга. ГIишлон хьалъеча эсала пайда ийбу гIишлон техникахи механизмехи, балха ха дукха зехьа йоаю, гIишлон материалаш ханнахьа хьа ца кхоачаш моттигаш нийслу.

Массаза сайна пускови объекташта тIаерзаяи материальни къахьегамеи ресурсаш, цудухьа хьалъяьйланза йола объекташ дукха я республике.

Промышленностен гIишлошъечеи болхлой мел эша торопаш я хIара промышленни гIишлошъечеи участке тIадиса паччахьалкхен декхараш тIера дIадахара. ХIара производственни гIишлошъечеи коллектива сийлен декхар да пятилетка шоллагIа шу толамца чакхдаккхар.

В. ЮДОЛОВИЧ.

Цу дог цхьалхача болхлочун цIерах доккхал ду вычислительно-электронни машинашъеча Пензенски завода коллективо. Константин Петровича вахар дерригга а хIана дац аьнна цу предприятеца дувзаденна да. Укхаза тIехдика Iомаяьй цо токаря-расточника говзал, укхаза йийцад цо партийни билет а Даьхен доккха совгIат — Ленина орден а. ХIанз коммунист Уришов ВЛКСМ 50 шу дизара цIерагIча комсомольско-кагирхой бригадана, заводе хьалхалаттарех цхьаннена керте латт. Ше кулгалхо хиларга хьежжа шин болх наьха творчески хьинар айлургдолча, карагIдаьнначох кхоачамбаь уж соцаргбоацача тайпара вIаштIехьбаккха гIерт Константин Петрович. Бригада девиз: «Къахьегама дикал—хIараце йоакхо!» яхаш я.

Ше производстве беш бола болхи общественни болхи кхетамца тарбу цо. Из КПСС Октябрьски РК бюро член а районни Совета депутат а ва. Каст-каста ух из волча харжархой: Уришова дика ладувгI царга, гIулакхах кхета а кхеташ къоастаю цар жалобаш, дехараш, къахьегамхой замечанеш, хан-ханнахьа царна дувц цо Совета гIулакхех а планех а. Наха хов: Константин Петровича цхьаккха гIулакх тесса дутаргдоацилга, новкъостал дергдолга, хьехам бергболга.

Депутат-коммунист... Цу сийлахьча цIеро дуккхача гIулакхашта декхарийла ву К. П. Уришов. Шийн къахьегамца шийн депутатски гIулакхаш нийса леладарца кхоачашду из сийлахь декхар.

СУРТА ТIА: Константин Петрович шийн бригада членашца цхьана ханал хьалха шийн шера план кхоачашъяь Макалов Виктор даькъала вувцаш ва. Аьрдехьара аьттехьа — слесараш В. Макалови, О. Каменкои, бригадир К. Уришов, токарь А. Курилин, фрезеровщик В. Пчелинцев.

Ю. НАБАТОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

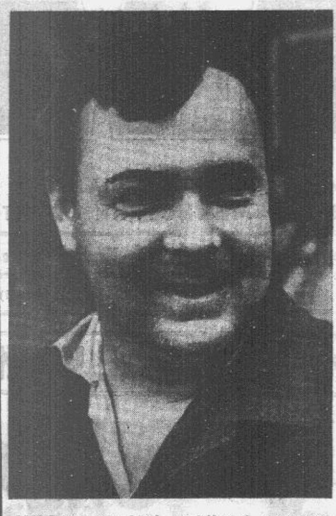

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода № 15 йолча цехе ялхлагIча разряда слесара, коммуниста Островский Николая болх бу ткъо шу совгIа ха я. Шийн балха тIа Iалаьмате йоккха опыт Iоаяьй цо цу шерашка, цудухьа из балха тIа гIалат ваьнна цхьа моттиг нийслац. Массаза я ритмично болх байт цо технологически оборудованега. Островский Николай цехе эггара дикагIа лоархIачарех вола рационализатор ва. Ткъо рационализаторски предложени производствана юкъейоалаяьй цо. МоллагIа шийна тIабилла болх тIехдика кхоачашбечарех а ва Николай.

СУРТА ТIА: слесарь Н. Островский.

С. ХУГАЕВА сурт.

Нохч-ГIалгIай халкъа тIахьожама комитете

Тоаде бахача наха бытовой гIулакхаш делга

Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски районашка бахача наха бытовой гIулакхаш делга КПСС XXV съезло дIадехарел тIехьадусаш хилар белгалдир Нохч-ГIалгIай халкъа тIахьожама комитето.

Вахача цхьан сага, бытовой гIулакхаш дIабахача 9 бетта Ачхой-Мартановски районе 3 соман 67 кепиган, Урус-Мартановски районе — 5 соман 07 кепиган мара даьдац, республике 8 соман 88 кепиган даьча. Деча гIулакхий 18 тайпаех 4 тайпа наха чубаха цIенош хьалдарай ремонт ярай, химчисткана, барзкъашта басар дара, кхыдарий план кхоачашъяьяц.

Ачхой-Мартановски района дукхача юрташка вIаштIехьдаьккхадац кога гIирс, чоалхане бытовой машинаш тоаелга, барзкъашта химчисткеи басари делга, наха чубаха цIенош делгеи царна ремонт елгеи, парикмахерскеша гIулакх делга, иштта кхы дIахо.

Цу района совхозаша кхоачашбаьбац быта службана помещенеш хьакъоастаяреи хьальяреи хьакъехьа 1976 шера 12 ноябре НГIАССР Министрий Совето баь соцам.

Совхозий кулгалхоша е еза йоакхо яц бытовой объекташ хьалъяра, уж болх бе йолаялийтара ханаш массаза а тIехъюлийт. ЗаданегIа быта 3 цIаи цхьа комплексни приемни пункти хьалъе езача хьалдаьр бытовой гIулакх ду цхьа цIа мара дац. Хьалданза да совхозаша «Овощевод» (директор нов. Картоев) Шаами-Юрта, «Орджоникидзевский» (директор нов Далаков), Керда Шарой яхача юрта, «Ореховский» (директор нов. Цугаев) Орехово яхача юрта бытовой гIулакхаш ду цIенош.

Быта служба цхьайолча предприятешка лоха я гIулакхаш дара культура, квитанцеш хьа а ца яздеш болх бу, заказчикаш Iехабу. Уж тайпа моттигаш я Ачхой-Мартановски района быта центральни цIен барзкъашта ремонт счеи уж тегачеи мастерске, Шаами-Юртеи, СаьмуIашкеи, Катар-Юртеи долча бытовой гIулакхаш деча цIеношкеи комплексни приемни пункташкеи.

Урус-Мартановски района цхьацайолча прокатни пункташка оттае еза порядок оттаяьяц проката заказаш хьайийдареи дIателареи учет лелаеча. Барзкъаш тегачеи царна ремонт счеи мастерскешка моттигаш я заказаш квитанцеш ца яздеш кхоачашдеш.

Белгалдаь кхоачамбоацараш хилар доашхаш да организаторски кхетамеи балха боарам лоха хиларца, республика бытовой гIулакхаш деча министерстваи Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски райбыткомбинатий кулгалхоштеи (нн. Аюбов, Дошукаев) юрташка бахача наха бытовой гIулакхаш дара дешашта йоагIаш йола уйла тIа ца яхийтарца.

Халкъа тIахьожама комитето НГIАССР бахача наха бытовой гIулакхаш дара министерства (нов. Инаркаев), Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски райбыткомбинатий (нн. Аюбов, Дошукаев), «Консервплодоовощ» производственни аграрно-промышленно-торгови объединене (нов. Бычихин), «Плодопром» треста (нов. Дахаев) кулгалхой декхарийла баьб комитето гучадаьха кхоачамбоацараш дIадаха. Цу районашка бахача наха бытовой гIулакхаш делга дегIадоалалдара даькъера партеи правительстваи указанеш чаьлда кхоачашъяра де дезар де.

Цу хьакъехьа даьрех 1978 шера март бетта халкъа тIахьожама комитетага хоам бе.

Ачхой-Мартановски райбыткомбината директора чIоагIа указать даьд районе быта служба во вIаштIехьъяьккха, бахача наха бытовой гIулакхаш дара культура лоха хилара, квитанцеш а ца яздеш заказаш кхоачашдеш моттигаш йолаш, бытовой гIулакхаш деча цIеной, хIамаш тегача мастерской заведующей бехктокхам лохбаь хилара. Нов. Аюбовгара хьалийхад белгалдаь кхоачамбоацараш дIадахара, районе бахача наха бытовой гIулакхаш делга тоадара де дезараш де.

Комитето гучадаьха дукхагIдола кхоачамбоацараш тохкам беча хана а цул тIехьагIа а дIадаьха, районе бахача наха бытовой гIулакхаш делга тоадара кхы тIа а де дезараш белгалдаь хилафах, квитанцеш доацаш заказаш кхоачашдаьрашта бехкаш даь хиларах Урус-Мартановски райбыткомбината директора Аюбова баь хоам тIанийнаб комитето.

НГIАССР бахача наха бытовой гIулакхаш дара министра цов. Инаркаева теркам тIаэзаб Ачхой - Мартановски Урус-Мартановски районашка бахача наха бытовой гIулакхаш дара даькъера партеи правительстваи указанеш кхоачашъеча долча кхоачамбоацараштa, белгалъяьча районашкарча шоай кара йолча предприятей балха боагIаш бола тIахьожам ца лоаттабеш хилара, бахача наха гIулакхаш дара культура айяра, квитанцеш ца а яздеш заказаш кхоачашдеш, быта гIулакхаш дара прейскураш еш, маьхаштa тарифаш лакхдеш хилара дукхаьлара къовсам чIоагIбара эффективни гIулакхаш ца дара.

Комитето тIанийцар республике бахача наха бытовой гIулакхаш дара министра нов. Инаркаева Комитето баьча тохкамах гучадаьннараш министерства аппарата совещане дувцаргда, Ачхой-Мартановски Урус-Мартановски районашка быта служба предприятей болх тоабара практически гIо де специалисташ бохийтаргба аьнна баь хоам.

Комитето иштта тIанийцар «Консервплодоовощ» объединене генеральни директора заместитела нов. Омарова НГIАССР Министрий Совето быта служба предприятеш хьалъяра, уж чуяхка помещенеш къоастаяра заданеш кхоачашъяра де дезар укх шера объединене дергда, аьнна яь заявлени.

НГIАССР Министрий Совето 1976 шера 12 ноябре баь соцам «Ореховский» совхозе быта цIа хьалдара даькъе кхоачаш ца барах «Плодопром» треста директора заместитела нов. В. Г. Погосовна выговор яьй.

ХИМИКИЙ ЙОККХА КОТАЛО

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически заводо производства эффективность лакхъяраи продукци дикагIа хилийтараи тIехьа лоаттабеча къовсаме керда котало яьккхай бархIлагIча химически продуктана — тетрахлорпропана паччахьалкхен дикала Знак еннай. Из да 1977 шу чакхдоалаш тетрахлорпропана дикала Знак йолийтаргья аьнна денна дош кхоачашдаьд яхилга!

Кердача продуктана дикала Знак лулга дукхача наха — производствай, службай, подразделеней керттерча специалисташа, общественни организацей викалаша дакъа а лоацаш заводе чакхдаьлар. Цу денах къахьегама доккха цIей хилар.

Паччахьалкхен аттестационни комиссена юкъе вар технически Iилмай доктор, профессор, Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института органически синтеза кафедра заведующи А. З. Дорогочинский (председатель), «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене стандартизаце отдела начальник П. В. Борщев, стандарташта паччахьалкхен надзор лоаттаеча Нохч-ГIалгIай лабораторе вокххагIвола инженер С. М. Семеняк (комиссе членаш).

Гулбеннараштa хьалхашка къаьмал даьча завода керттерча инженера П. И. Ветрова, № 130 цеха начальника З. Х. Чингариева, отделене начальника В. Д. Шишаева дийцар шоаш арахецача кердача продуктах. Тетрахлорпропан — цIена химически продукт я, халкъа боахама эшача тайп-тайпарча а маьхерча а веществашца синтез е йиш я цунца.

1967 шу чакхдоалаш грозненски химикаша болх бе йолаелийтар радиоционни способагIа тетрахлорпропан доаккхаш йола дунен тIа эггара хьалхара ах промышленни установка. Из цаI мара СССР-е а яц тетрахлорпропан арахеца установка, хIаьта доаззол дехьа из вIалла хьаеш а яц.

Керда химически продукт арахецаш йолча корпуса коллектива, механикашта, электрикашта, киповпашта дег тIара баркал аьлар завода директора Ю. Н. Казюпа.

— 1979 шу хьатIакхоачаш, — аьлар Казюпа, — 2,5-зза алсамъяха еза тетрахлорпропан арахецаш йола мощносташ. Шеко яц, цу декхарех завода коллектив лоархIаергхиларах.

Л. АЛЕКСАНДРОВА.

«Агитатора блокнот» 1978 шера

ХьатIакхоачаш латт 1978 шу. Доккхий декхараш да советски халкъа хьалхашка оттараш. Берригача советски наха 1977 шу чакхдоаккхаш, даь даьнначун итог еш, тIайоагIача хана йола планаш вIаштIехьйоахаш латтача хана КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» редакционни коллеге белгалду кердача шера журнала хьалхашка латта декхараш.

Цун керттера декхар — партийни организацеш, беррига идеологически болхлой лекцешта, беседашта эшача материалашца Iалашбар, царна методически новкъостал дар, политически агитаце дикагIйола опыт вIашагIтохари из дIайоаржаяри да. Цу даькъе лоархIам болаш болх баьб кхоарча шера. Арайийннача номераш тIа «КПСС XXV съезда решенеш вахаре кхоачашъе!» яха лозунг идеологически Iалашдаьд. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара кийчо яра, юбилейна хьалхарча яхьа, СССР кердача Конституце проект ювцара хьакъехьа яздаьд, КПСС XXV съезда а ЦК пленумий а решенешта, вай парте Центральни Комитета Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева КПСС ЦК пленумашка а СССР Лаккхехьарча Совета ворхIлагIча сессе а яьча докладашта пропаганда яьй. ТIеххьарча номераш тIа кепатеха хиннай керда Советски Конституцин Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара хетаьяча торжественни заседане новкъоста Леонид Ильич Брежнева яь докладин Iомаяра хьакъехьа йола планаш, методически советаш, беседай тематика.

Иштта журнала тIа кепатеха хиннай Коммунистически парте чуреи арахьареи политика толаме кхоачашъяра, мехка а республика а промышленность, юрта боахам, гIишлошъяр, транспорт, бувзам дегIабара, къахьегамхой вахара хьал лакхдалара, социалистически культура тоаялара, дегIаенача социализма общества хиннача кхыча экономически а социальни а хувцамий хьакъехьара статьяш. Блокнота оагIош тIа революци мишта яьккхай, Октябра карагIдаьннараш мишта лорадаьд дувцаш статьяш яздьй Октябра ветеранаша. Дукхача материалаш тIа дийцад цIи хеза волча революце деятелах Сергей Миронович Кировах, республике советски Iаьдал оттадеш хьинаре дакъа лоацаш хиннача Анисимов Николаях, Гикало Николаях, Ахриев ГIапурах, Шерипов Асланбеках. Журнала передовой статьяш тIа идеологическа болх эргабаьккха тоабара, хоадам боллаш из лелабара хьакъехьа агитатораштa, политинформаторашта лостам тийнаб, хIаьта царна лаьрхIа актуальни темаех йола разработкаш а хиннай блокнота тIа. Журнала тIа дукхагIа кепайийттай справочни материалашта. Халланза журнала тIа яьхай дезача деношта хетаяь материалаш. «Агитаце практика» яхача рубрика кIал кепайийттай партийни болхлой агитаторий, политинформаторий статьяш.

Кердача шера «Агитатора блокнота» тIа керттера моттиг дIалоацаш хургья хьалхагIа а санна «Беседашта йола материалаш» яха рубрика. Цига кепаттача статьяш тIа кхы а кIоаргагIа ювцаргья дегIаенача социализма общества политически, экономически, социальни проблемаш. Дукха материалаш хургья дегIаенача социализма хьалашка Коммунистически парте кулгалдара лоархIамах. ДIахо хьоргья «КПСС XXV съезда решенеш вахаре кхоачашъе!» яха рубрика, кепаттаргья СССР кердача Конституцех, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева СССР Лаккхехьарча Совета ворхIлагIча сессеи Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара хетаьяча торжественни заседанеи яьча докладех наха дIаккхетабара хьакъехьара статьяш.

«Машареи социализмаи проблемаш» яхача журнала тIа кепатехача «Коммунизмага бодача наькъа тIара исторически мул» яхача новкъоста Леонид Ильич Брежнева статья тIа ювцача проблемех йола статьяш язъяра юкъеозаргба квалифицированни лектораши докладчикаши. Цар статьяши, хIаьта иштта методически материалаши рекомендацеши кердача шера кепатохаргья журнала тIа. ДукхагIа материалаш кепаеттаргья «Дунен карта юкъе», «Доазол арахьа», «Социалистически содружества мехкашка» яхача рубрикашта кIал.

«Агитатора блокнота» хIанз хьалхашка латта керттера декхар — юбилейна хьалхарча социалистически яхье къахьегамхоша даьха толамаш чIоагI а деш, пятилетка кхоалагIча шера программа кхоачашъяра цар теркам тIаберзабари 1978 шу доладелча денз планаши декхараши кхоачашдергдола хьалаш вIаштIехьдахари. Цудухьа журнала хьалхарча номераш тIа кепатохаргья статьяш: «Кердача шера хьалхарча дийнахьа денз овсаре къахьега!», «Кхоачашъе встречни!», «ШерагIа йоаржае пятилетка кхаь шера а кхы дукхагIча шерий а шоай планаш — СССР Конституце Денга, 1978 шера 7 октябрга кхоачашъяра тIехьа социалистически яхь!» Иштта оаха дувцаргда Нохч-ГIалгIайчен пятилетка кхоалагIча шера мулех, промышленноста, юрта боахама, гIишлошъяра, халкъа боахама кхыча доакъой болхлой декхарех. Социалистически яхь вIаштIехьъяккхара методически хьехамаш лургда. ДIахо хьоргья «Яхьа экран», яха рубрика. «Пятилетка хьалхалаттараш» яхача рубрика кIал хургья вай мехкахоша—промышленноста, юрта боахама, халкъа боахама кхыча доакъой болхлоша доахача къахьегама толамех йола очеркаш, зарисовкаш. Шерра дувцаргда болхлой, инженерно-технически болхлой творчески инициативах, производственни коллективашка хьахулача яхьа кердача формай, моральни материальни стимулех пайда эцара хьакъехьа.

1978 шерарча редакце плана юкъе я коммунистически отношенеш хьахилараи дегIаахараи, керда саг хьалкхевара, марксистско-ленински мировоззрени йолаш советски нах хьалкхебара тIаберзабаь партийни организацешка беча дукхача тайпарча балхах йола материалаш.

Блокнота тIа иштта кепатеха хургья естественно-Iилмаи атеистически темаех, советски патриотизмахи социалистически интернационализмахи, коммунистически моралах, иштта кхыйолча темаех йола материалаш.

Дикка доккха новкъостал ду журнало дунен халкъашта юкъерча тематикагIа болх беча политинформатораштеи лектораштеи. Царна лаьрхIа хьалхагIа а санна журнала тIа хургья «Правда» пресс-бюро материалаш.

Деза денош хьатIакхоачача хана хIара идеологически болхлочоа чIоагIа эшаш хул революционни цIейшта, халкъа боахама тайп-тайпарча доакъой болхлой Деношта хетаяь материалаш. Журнала тIа моттигера фактаи а йолаш хьалххагIе кепаетт цу тайпара материалаш, хIаьта малагIча литературах пайда эца беза белгалду, дукхагIча хана диаграммаш, статьяй обзораш, диафильмаех пайда эцара йола рекомендацеш йолаш а хул уж материалаш. Цу тайпара материалаш кхы а дикагIа кепаетта лерхI кердача шера.

1978 шера 23 феврале вай мехка шерра дездергда Советски Эскара 60 шу дизар. Редакце плана юкъе я Советски Герзашцарча Низий турпалча наькъа, советски халкъа тIема традицей, чIоагIлуш боагIача дегIаенача социализма мехка оборона низа хьакъехьара материалаш. Блокнота оагIош тIа Советски Союза Турпалашта дувцаргда граждански а Сийлахь-боккхача Дай-мехка а тIемай шерашка вай мехкахошта карагIдийннача деналеча гIулакхех.

ХьатIадоагIача шера 29 октябре дездергда ленински комсомола 60 шу дизар. «Агитатора блокното» дувцаргда Коммунистически парте хьалхле а лелаеш коммунизмана тIехьа бола идейно-чIоагIбенна, сакхетам бола кагирхой кхетамца кхебеш йола бокъонца школа а хинна комсомол дIаоттарах, цо хьабенача турпалча наькъах, коммунизм хьалъеча кагийча нахеи мехкабашеи дакъа лацарах. бIаь эзар ВЛКСМ член чувоагIача вай республика комсомольски организаце — областной партийни организаце деналеча гIонча — сийлахьча гIулакхех.

Журнал дешараша шоаш дахкийтача письмош тIа дехар ду «Грозне хиннача хьалхарча маевкех», «Вайнига хиннача хьалхарча коммунистически субботникех», кхыдарех дукхагIа язде яхаш. Из дехар а кхоачашде хьожаргда тхо.

ДIанхача шерашка, къаьстта укх шера ше эшаш хилар хьакьеккхар «Моттигера календарь» яхача рубрика. Из дIахо шеръе а эргаяьккха тоае а лерхI. Цу разделе 1978 шера дувцаргда оаха Грозне бIаь дийнахьа хиннача тIемах (августе 60 шу дуз из хинна); республике радиовещани йоляь шовзткъе ит шу дизарах. («ЛадувгIалаш, къамаьл ду РВ-23 яхача радиостанце!» — уж дешаш эггара хьалха эфире хьаккхайкаьд 1928 шера 1-гIча мае). Иштта кхыча дезача деношта хетаяь материалаш а хургья журнала тIа.

Идеологически фронта болхлошта лаьрхIа, чурча а дунен халкъашта юкъерча а вахара событеш цар дикагIа кхетаергйолча тайпара материалаш тела а хьожаргда тхо. Цу тайпара материалаш кийчъяра юкъе озаргба Iилмай доктораш, кандидаташ, партийни, советски, боахама кулгалхой, опытни методисташ.

«Агитатора блокнота» лоархIамегIа дарех цхьа декхар — партийни организацей идейно-политически балха опыт Iомаяр, практике хьахинна дика гIулакх шийн ханнахьа хьаллацар, кхетама балха дикагIа йола формаш дIайовзийтар, социалистически яхь идеологически Iалашъяр. Кердача шера цу тайпара дикагIа йола опыт блокнота тIа ювцарг а я дIайовзийтарг а я. ДукхагIа тергья оаха беседаштеи политинформацештеи лаьрхIа материалаш. «Агитаце практика», «ДикагIбола агитатораш», «ДикагIбола политинформатораш» яхача разделаш тIа блокното кепаеттаргья парте политика наха дикагIа дIайовзийташ, кердача общества наха дикагIа кхетам луш барех йола зарисовкаши корреспонденцеши.

ДIахо шерагIа ювцаргья массово-политически балха опыт. Агитаторий, политинформаторий, докладчикий, лекторий, болх мишта вIаштIехьбаккха беза, семинар, гойтара агитаци, стенд, панно, плакат мишта кийчду, пенгазет, «Молния» ара мишта хец, заводской радиовещани мишта е еза хьехаш йола материалаш а хургья «Агитатора блокнота» тIа.

Партийни организацена, идеологически фронта болхлочоа тайп-тайпара методически новкъостал делга «Агитатора блокнота» лоархIаме декхар да. Цу гIулакха журнала тIа хургья рубрикаш: «Агитационни говзала школа», «Методически разработкаш», «Методически хьехамаш», «Блокното» хьехам лу», «Тха консультацеш». Цу рубрикашта кIал кердача шера дукхагIа тергья материалаш.

Кердача шера «Тема харжа —беседа е» яхача разделе кепаеттаргья гаргарча хана е езача беседай тематика, хIаьта иштта «Хаттар де—жоп лургда» яха раздел а хургья журнала тIа. ДукхагIа хургья справочни материал, кердача политически книжкайи брошюрайи аннотацеш, литература указателаши цунах пайда эцара йола методически рекомендацеши. Кердадар довзийташ йола информаци а дукхагIа хургья.

«Агитатора блокнота» дикагIа йола иллюстраци хургья плакатий, диаграммай, карикатурай, лозунгий текстий, суртий образецаш. «Политически словарь» яхача разделе статьяш тIа, беседашка, политинформацешка нийслуш дола цхьадола дешаши терминаши йоашхаш лоацца хьехамаш хургда.

Идеологически болхлой тIехь-тIехьагIа дукхагIа хургболга теркал а деш арахец «Агитатора блокнот». Цу тIа хургья алхха агитатораштеи политинформатораштеи лаьрхIа хинна ца Iеш, иштта лектораштa, докладчикашта, цу даькъе политдзи долча хана докладаш эрашта а, хIаьта иштта политически экономически дешара системе дешаш бараштa а лаьрхIа материалаш а.

Ю. ПОВАЛЯЕВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» редакце бехктокхаме секретарь.

Грозненски района «Юбилейный» совхозе дукkхача хана денз болх беш хьайоагӀа бьцадаараш кхедеча бригадана кулгалдеш йола Молочиева Жовзан. Укх шера цун бригада цхьан звенос 180 тони совгӀа кабуци бьцаадараши чуденад шоай кхай тӀара, планал дукха совгӀа а долаш.

СУРТА ТӀА: Ж. Молочиева.

А. ПОНОМАРЕНКО сурт.

ТӀехдика толамаш доах

Коммунистически партех а, советски халкъах а доккхал деш тӀанийцар Грозненски макаронни фабрика къахьегамхоша нов. Л. И Брежнева Октябра 60 шу дизара хетаяьча торжественни Заседане яь доклад.

Из заседани йолча хана советски нах юбилея сийна йоаржаяьча социалистически яхьа итогаш еш бар. Массайолча коллективаша цхьана макаронни фабрика къахьегамхоша а дика толамаш даьхар шоай балха тӀа. Юбилея сийна тӀайийца социалистически декхараш дика кхоачашдаьд, итт бетта план 21 октябре кхоачашъяьй, хӀаьта 11 бетта 1981 эзар сома продукци маьхала яккха езача, оаха маьхала яьккхар 2062 эзар сома я. Цул совгӀа фабрико планал тӀех 382 тони продукци арахийцай, къахьегама овсарле 103.3 процентага дӀакхоачаяьй. Социалистически яхье дика толамаш дахарах къаьстта белгалъяьлар Къахьегама Цӏеча Байракха орден лелаю коммунист Орехова Тамара Васильевна керте латта бригада. Цу бригадо лакха дикал йолаш продукци арахецаш шийн бригадин социалистически декхараш 112.8 процент кхоачашдир. Иштта дика хьоkхамаш даьхар Е. Л. Горшунован Н К. Цвигуни керте латтача бригадаша а. Цу дикача балха юкъе доккха дакъа дихьад производстве хьалха латтача М О. Омаровас. Л. В. Ткачевас. Н. М. Магомадовас. Н. Н. Севостьяновас. Г. К. Ужаховас. иштта кхы дукkха бараша а Оборудоване беча балха тӀа хьовзам ца хулийташ болх вӀаштӀехьбаьkкхача механически группа а дика къахьийгар уж заданеш кхоачашъеча. цу группана керте латт коммунист Ю. С. Баратов. Дика къахьийгар продукци маьхала яккхара отдело а. цо шийн ханна мах беча организацешка дӀаkхачийтар макаронни изделеш.

Фабрика партийнии профсоюзнии собранешка дувцар тӀайийца социалистически декхараш мишта кхоачашду. Цу тайпарча собранешка къамаьлаш дора коммунисташа а. парте боацараша а. Цар дувцар шоай балха тӀа нийслуча кхоачамбоацарех. боалача аьттонах. цу тайпарча гӀулакхо торо хилийтар сийлахьча юбилейна накъадолхаш коллектива болх кхы а нийсагӀа. дикагӀа вӀаштӀехьбаkkха. ХӀаьта цу собранешка иштта терко тӀайохийтар фабрика болх дӀахо йолача хана а дикагӀа хилийтара.

Фабрика коллективе шерра ювцаш а Ӏомаеш а яр дунен тӀа эггара демократичнегӀа йолча СССР кердача Конституце проект. Производство эргаяkkхара. балха эффективность лакkхъяра тӀехьа дукха тӀатохараш, предложенеш йир коллектива членаша. Хьинар айденна къахьегаш бар тха болхлой цу хана. из балха темп лох ца йолийташ хьадоагӀа тхо хӀанз а.

Фабрике дукха коммунисташ ба. Тха партийни организаци сенца чӀоагӀа я аьлча? Из да лакха производственни общественно-политически бартцхьоагӀо йолаш коммунисташ хилар. ХӀара коммунисто боккха политически болх бу коллективе, шийгара хьоkхам лу парте боацачарна. эшачунна гӀо ду — цу дерригнех хьахинар да производственни заданеш кхоачаш а тӀехкхоачаш а яр.

Парте XXV съезде ма-аллара тха партийни организаце боахамеи, организаторскии. идеологически балхаш вӀашин айхха бувзам болаш леладу.

Коллективе дика вӀаштӀехьбаьkкха ба массово-политически болх, бригадашка. сменашка къамаьлаш ду политинформатораша, агитатораша.

Иштта дика лел фабрике къахьегама дисциплина тоаяра болх а. Къаьстта теркам тӀабохийт къонача болхлошта. Къоначa болхлочун шийн говзал езаялар боkkха лоархӀам болаш да цун вахаре дӀахо дӀайодача хана. Цу даькъе керттерчарех цаӀ да хьехамчий хьоkхам дика хилар. Къаьстта ала безам ба са дуkkхача кагирхой хьехамчах фабрика йоkkхагӀйолча технологах Н. Н. Свердликах. Цо Ӏомабаь къона болхлой хӀанз тӀехдика къахьегаш ба. Из дукkхача шерашка хьайоагӀа цар хьехамча йолаш.

Фабрике чӀоагӀ а денна дӀаэттад къахьегамхой «Професcех дикагӀвар» яха цӀи яларца белгалбахар. Из цӀи яларца цхьана ахчан премеш а лу болхлошта. Фабрика партийни организаце боkkха болх бу арахеца продукци дика хилийтара тӀехьа. Собранешка дувца оттаду продукци дика хилийтара тӀахьожам лоаттабар. кхыдола дешаш.

Ала дезаш да тха фабрике кхоачамбоацараш хиларахи уж дӀадахара тӀагӀертта тхо къахьегаш хиларахи. Царех цаӀ да хӀанз макаронни изделешта кулгашца расфасовка еш хилар. Цхьабакъда тхо къахьегаш да расфасовочни автоматаш оттаяра. из болх укх бетта чакхбаkkха лерхӀ оаха. Уж автоматаш дӀаоттайнча, цар торо хулийтаргья расфасовка яь продукци кхозза хӀана яц аьнна дукхагӀа арахеца, къахьегама овсарле совъяkkха. ХӀаьта 1978 шера оаха лерхӀ фабрика кердача оборудованецa кийчъе. цо торо лургья арахеца макаронни изделеш дукхагӀен дикагӀен хилийта.

Тха фабрика коллектив къахьегаш я «Юбилейни шу толаме чакхдаkkха» яхача девизагӀа. Тха коллективо иттлагӀча пятилетка юбилейни шера заданеш кхоачашъяьй

Л. ТАТАЕВ,
Грозненски макаронни фабрика партбюро секретарь.

ВЕНГЕРСКИ ЧХЬАГӀАР ДЕРАШТА

ДӀахаттал оаш моллагӀча чхьагӀар дечунга, мишта хьахул дика чхьагӀар Цо жоп лургда, эггара хьалха лерттӀа доал а деш хьалкхеде деза маьлха гайдолгаш, аьнна. Кхы кӀезигагӀа лоархӀам болаш дац ханнахьа а ма - могга сихагӀа а комсаш чакхьяхар. Цудухьа комсаш кхачаш латтача хана са тессача денз боад къовлабаллалца болх беш хул чхьагӀар дераш.

Царна гӀо ду кердача техника; Грузе вӀашагӀъеллай «Грузвинмаш» яха объединени. Цо комсаш чакхйоахараштa эша оборудовани лоаттаю.

Цу объединене керттерча предприяте, Орджоникидзе цӀерагӀча заводе. 1965 шера хилар Венгрея чхьагӀар дераш.

— Цу ханя кхаьчар тхога ВНР-ра эггара хьалхара заказ, — йоах объединене генеральни директора заместитела Алексян Реваза.

Укх шера Тбилисера Венгре дӀаяхьийтай сахьата 20 — 30 тони комсаш чакхйоахаш йола пхиъ автоматически линии. КонтрактагӀа оборудовани сентябрь бетта, комсаш чуэцача хана дӀаяхьийта езаш яр. Бакъда вай мехка заказаш ханал хьалха, Сийлахь - боkkхача Октябра 60 шу дузача денга, кхоачашде аьнна Цӏеча Чепела машинашъераша инициатива дӀайолаяьлга хайначул тӀехьагӀа объединене болхлоша а лаьрхӀар доттагӀий заказаш иштта сиха кхоачашде.

Слесарий - сборщиквй Гиви Русшвили керте латтача бригадана торо кьрайир заказашца бувзабенна берригa болх ханал ши бутт хьалха чакхбаkkха.

ЛОЕВСКИЙ Ефим,
АПН корреспондент.

ЭРГАДАЬННАД БАЛХА ГӀУЛАКХАШ

Сийлахь - боkkхача Октябра 60 шу дузача денна дика накъабахар духьа вай мехка яьржа хиннача яхьа юкъе а баха хьинаре болх баь 27 октябрь тӀакхоачаш кхоачашйир пачхаьалкхенна шура дӀаялара шера план тха боахама къахьегамхоша, ХӀаьта цу хана денз 1978 шера чотах болх беш а ба. Кхоачашъяьй боахамо укх деношка пачхаьалкхенна дулх дӀадалара шера план а. Совхоз вӀашагӀъеллача денз иштта лакха хьоkхамаш укх шера духхьала гойташ ба тха хьайбаш леладераш.

Ши - шегӀа хьахиннадац уж толамаш. Цунга кхачалехьа дукха низ, хьинар дӀаделар. Иштта, соахка пачхаьалкхенга шура йохкара кхыметтел шера план кхоачашъе вӀаштӀехьдалазар. Бахьанаш а дукха дар. Керттера -дараш — довкъара база ледара, къахьегама дисциплина во, доахана фу тоадара а цар продукци лакхъяра а лоадамболаш хӀама деш ца хилар. Уж гӀалаташ дӀадахара лаьрхха мероприятеш вӀаштӀехьъяьхар. хӀаьта йизза балха юкъе а йоалайир.

Укх шера духхьала 260 гектара тӀа культурни даьгӀенаш хьайир боахамс. Царга хьажа, Ӏунал де декхарийла йир юрта боахама институт чакхъяьkкхача къонача агрономо Батиев Руслана кулгалду звено. Шоашта тӀадилла гӀулакх Русланеи цуи новкъосташеи толамца кхоачашдир. Май бетта денз октябрь бутт тӀаkхаччалца моша доакъар лоаттадир цар доахана. План 120 йолаш хӀара гектара тӀара 360 центнер буц чуера. Цул совгӀа бизза пайда ийцар Ялхарой яхача моттиге 6632 гектара тӀа долча эрий ухкача даьгӀенех а. Хьайбаш доажадарал совгӀа цигара йол Ӏалашйир.

Нохч - ГӀалгӀай «Госплемобъединенера» болхлой ба хӀанз тха боахама шин ферме къахьегаш. Баьча бартах уж декхарийла ба шура кӀезига лу къаьна тайп-тайпарча фух дола доахан хьакъоасти а деш, хӀаьта царна метта дикача фух дараш юкъе а кхувлаш Ӏул тоаде. ХӀанзле дукха дика гӀулакхаш даьд цар цу хьакъехьа.

Хадданза теркам тӀабохийт укх шера наьха къахьегама хьалаш аттача дахара. балхацара материальнии моральнии безам совбаkkхара. Цу деррига гӀулакхаша хоалуш айяьй хьайбаш леладерий къахьегама овсарле. Масала, социалистически яхье хьалхарча моттиге йола Мушадиров Шамсудлина кулгалдеча ферма болхлоша соахка 1453 килограмм яьkkха хиннаяле укх шера цхьайтта бетта 1760 килограмм шура яьkkхай хӀара Ӏаттагара. Соахкарчул дикка дукхагӀа я укх шера совхозе хӀара Ӏаттагара яьkkха шура а.

Уж толамаш даха карагӀдалийтар эггара хьалха: Эскиева Нура, Шоаипова Зара, Хачукаева ЗалпаӀ, Адаева Бирлант, Довлетмирзаева Тумиша санна болча дояркаша хьинаре беча балхо. Шура яkkхара укх шера тӀанийца социалистически декхараш кхоачашдаь баьннаб уж хӀанзле.

Дика лард еллай укх шера хьайбаш Ӏангара дахара. Шаккха ца хиннача тайпара дукха Ӏалашдаьд доакъар. Иштта, йол шера план 1200 йолаш — 1227 тони, сенаж план 1000 йолаш — 1914 тони; силос планал совгӀа 1012 тони, баьцийн витаминни хьоар план · 450 йолаш — 601 тони. Белгалдаkkха доагӀа соахка йол — 495 тони, сенаж — 1500, баьцийн витаминни хьоар 346 тони мара Ӏалашдаь ца хиннилга.

Цу гӀулакхо торо хулийт чусоцадаь хьайбаш продукци лох а ца еш леладе. Август бетта санна хӀанз дийнахьа 7 килограмм шура йоаkkх, хӀара Ӏаттагара. Из я соахка ноябрь бетта юкъера лаьрхӀача йоаkkхаш хиннaчул 2 килограмм дукхагӀа.

Цхьатарра 800 етт лелабе йиш йола комплекс болх бе йолаеннай тха боахаме ши бутт хьалха. Цига хургдола деррига доахан машинашца деттаргда. ХӀанз хӀара дояркас бетташ юкъера лаьрхӀача 20 етт лелабой комплексе бӀаь лелабергба машиний новкъосталца. Цу гӀулакхо дикка чухьнахьа доаkkхаргда шура яkkхаргa дӀадодар.

«Колхозашкеи совхозашкеи отделеней. бригадай, фермай, производства юкъерча звенои кхыча подразделеней кулгалдеча балха тӀа юрта боахама специалисташ ахийтара стимулировани еча кхы тӀа а де лезарий хьакъехьа» дукха ха йоаццаш соцам тӀанийцар КПСС Центральни Комитето СССР Министрий Советои. Цу соцам тӀа белгалдоаkkх, юртбоахама. эффективность айяра даькъе КПСС XXV съезда оттадаь декхараш кхоачашдара эггара хьалхарча аргӀан отделенеш. бригадаш, фермаш, производства юкъерча звенои кхыйола подразделенеш чӀоагӀъеш колхозийн совхозийн лоархӀамегӀа йола производства участкаш дӀахо а специалисташца чӀоагӀъе езилга. Цу дешай лоархӀам кхета а беш хьайбаш леладеча совхозе хӀанзчул лоархӀамегӀа йола участок — хьайбай комплекс юртбоахама специалисташца Ӏалашъяра, чӀоагӀъяра хадданза йоаkkхо ю оаха.

Комплексе къахьегаш мел вола саг хьабеш болча балхага хьежжа лаьрххӀа йола дешара заведенеш чакхъяьха а практике хинна а ба. Масала, дояркаша, е кхыча тайпара аьлча — машинашца доахан деттара говзанчаша, мастераша - наладчикаша, лаборанташа, аппаратчикаша лаьрххӀа йола курсаш, училищаш чакхъяьхачул тӀехьагӀа, «Атагинский» совхоза хьайбай комплексе доахан машинашца детта. уж ехача тоаяра фу де деза хьожаш, кхыдолча балхий процессаш Ӏомаеш ши бутт баьkkхар.

Комплекса начальник Дешериев Мутуш, ветеринарни лор Дукаев Аламахьад юртбоахама институташ чакхъяьха ба, хӀаьта зоотехник Ахмадов Ӏумар — юртбоахама техникум.

Укх деношка ВЛКСМ Ачхой - Мартановски райкомо комплексе болх бе ши комсомолец вайтар. ДӀатаkхача цхьаkkха тайпа специальность йолаш бацар уж. Цхьанне бархӀ класс яьkkхаяр, шоллагӀвар сайрийнарча школе иттлагӀча классе дешаш вар. Уж раьза а болаш Серноводске механизаторий профтехучилище деша бахийтар оаха кагий нах. Цхьан шера деша деза цар цига. ХӀаьта училища чакхъяьkkхачул тӀехьагӀа комплексе балха бохийтаргба.

Комплексе хӀанз болх бечарех берригаш хӀана бац аьнна кагий нах — комсомольцаш ба. Дика вӀаштӀехьдаьхад цар балха, культурно - бытовой хьалаш. Доахан детташ, помещенеш цӀенъеш, хьайбашта хий меладеш, доакъар дуллаш деча балхашта механизаци яьй. Хьайбаш леладераштa чу телевизор а, радиоприемник а, салоӀача хана эша кхы мел дар а долаш цӀе уголок, столови, бани я.

ХӀанз комплексе машинашца детта Ӏомадеш 400 совгӀа бежан да. Дерригаш а дукха шура луча «красно-степной» фух да уж. Царел совгӀа укх деношка комплексе дӀаоттадергда цу фух дола кхы а 400 шинар.

Иштта эргадаьна тоаденнад укх шера тха боахама хьайбаш леладерий балха гӀулакхаш.

Ш. УМАРОВ,
Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхоза директор.

ТОЛАМЦА ЧАКХДАККХА ЮБИЛЕЙНИ ШУ

1977 ШЕРАРЧА «СЕЛЬСКИЕ ЗОРИ» ЯХАЧА ЖУРНАЛА ДЕКАБРЬСКИ НОМЕРА ОАГӀОШ ТӀАРА.

1977 шерарча «Сельские зори» яхача зональни Ӏилманпроизводственни журнала ткъоалагӀа номер хьелладу «Хьайбаш леладерий Ӏэн вахта» яхача передовой статьяца. Цу тӀа хьеду доахан нийса кхабарах, хьайбай продуктивность лакхъярах дола дешаш.

Массехк лоархӀаме хоам кепатехаб «Толамца чакхдаkkха юбилейни шу» яхача рубрикана кӀал. Масала, Дагестанера хоам бу, Заворотынский Алексея звеноцарча механизаторашa юбилейни шера 300 гектар долча лаьттан хӀара гектара тӀара 66 центнер хьажкӀаш яьхай яхаш, хӀаьта Къилбаседа-ХӀирий автономни республикера — «Россия» яхача совхоза къахьегамхоша пачхаьалкхенга 9358 тоннана меттел 11 эзар тони баьцадaараш декха хиларах.

Доkkхий толамаш даьхад Адыгейски автономни областа юрташкарча къахьегамхоша. Социалистически яхье хоалхара моттиг яkkха гӀерташ къахьийгад 250 бригадо, звенос. хьалхалаттараша. БӀаь совгӀча бригадо, отделене, звенос хӀара гектара тӀа 75—100 центнер дуга е хьажкӀий, 350 —500 центнер шекара свеклай, 25—30 центнер генарий кхеьй.

«Керттердар — ялат» яхача разделе журнал дешарий теркам тӀаозаргба Краснодарски края Славянски района «Ордынский» дуга леладеча совхоза цхьоалагӀча отделене кхашка хий дехкача П. Крыжановскаяс язъяьча «Кха камаьрлагӀа хиннад» яхача статьяс. Авторо ма-дарра дувц кӀайча ялата лакха хьувкъам кхебаза практиках, дуга тӀадолча чӀегилгашка хий дехкара технологех.

«Шера ши-кхо хьувкъам» — шийн статьях иштта цӀи тиллай Нохч-ГӀалгӀай республиканскa юртбоахама опытни станце директора А. Слюсарева. цу станце Ӏилман болхлоша А. Никитинеи Б. Урузбаевеи. Цу тӀа дувц Нохч-ГӀалгӀайчен хьалхалаттача боахамашка лаьтташкара пайда дуkkхагӀа баkkхара опытах.

«Оахам лорадеш лаьтта леладар» яхача разделе теркал ца еш ма Ӏелаш ВИМ-а Къилбаседа-Кавказски филиала боkkхагӀболча Ӏилман болхлоша В. Рыбакова, А. Пеца, Е. Петрова «Оптимальни комплекс» яха статья. Статья тӀа дувц лаьттанна эрозе ца хилийтара малагӀа тайпа, мел машинаши кечалаш эш. Шеко йоацаш, Ӏилмахой хьехамаш механизаторашта пайдана хургда лаьтта тоадара оборудоване комплекс вӀаштӀехьйоаkkхача хана.

Боахамий а боахамашта чухьарча подразделеней а экономисташта, кулгалхошта чӀоаггӀа пайдана хургда «Девиз: эффективности дикали» яхача разделе кепатеха материалаш йовзар. Белгала аьлча, чулоацам дика болаш я «ЭВМ — агрохимена гӀулакх деш я» яха, счетни машинаш юрта боахаме лелаярах боалача пайдах дувцаш йола юрта боахама агрохимически гӀулакх дара дешашта йолча Центральни института Краснодарски филиала директора Э. Эйсерта статья. Авторо иштта хьехамаш а ду: чоалханеча счетни техниках пайда дикагӀа, гӀойле йолашагӀа мишта эцаргба.

Иштта экономисташта а хьашт долаш хургья Черсий-Балкхарой АССР Прохладненски района «Прималкинский» совхоза директора П. Плаксина «Керттера никъ» яха статья.

Хьайбаш леладеча фермай къахьегамхошта лаьрххӀа еша могаю оаха «Доакъарий учет чӀоагӀа лелае» яхача разделе кепатеха материалаш.

Черсий-Балкхарой республикерча Крупске цӀерагӀча колхозе йӀаьхий опыт Ӏоаяьй биткъа-морса хьоаса бола жа леладара меттел дулх-тха доаха кроссбрени жа леладара гӀулакха. Из мишта деш да дувц Горски юртбоахама института доцента М. Жабалиева язъяьча «Лоаман коррицело дакъа а лоацаш» яхача статья тӀа.

Ца ешаш ма йиталаш доакъарех пайда эцара дешашта РСФСР юрта боахама Министерства юртбоахама Ӏилман пропагандаи Керттерча управлене керттера зоотехник Бобров Евгений керте а волаш йолча авторий группо язъяь «Рационально, экономно» яха статья а, хӀаьта иштта Ӏаьсий кхоабача хана цӀенача шурийна меттел кхыча продуктех пайда эцара опытах лаьца язъяь Белгородски областа шурий промышленноста объединене генеральни директора К. Зуевеи хьайбай боахама Ӏилматохкамеи проектно-технологически института воkkхагӀволча Ӏилман болхлочо Т. Алимовеи статья а.

Цигача кепатохаш я «Винзавода отходашца» яха Къилбаседа-Кавказски хьайбай боахама Ӏилма-тохкама института Ӏилман болхло А. Гончаров керте а волаш йолча авторий группо язъяь статья.

Йийшача чӀоаггӀа пайдана хургья «Юкъеяхьарах боала пайда» яха Къилбаседа-Кавказски сомийн комсийн бешамаш лелаяра Ӏилмо-тохкама института директора заместитела Серпуховитина Ксенияси цу института Ӏилман болхлочо Фисенко Александреи язъяь статья.

Пальметни беша микроклимат хьа мишта хулийтаргья дувц «Пальметни бешара микроклимат» яхача Краснодарски края Дински района Новотитаровоки сома-комарий совхоза керттерча агронома Тяпченко Евгене статья тӀа. Журнал дешараштa хьашт долаш хургья аьнна хет тхона лоамашкарчеи лоамашта юхерчеи юрта боахама Къилбаседа-Кавказски Ӏилма-тохкама института зӀамагӀволча Ӏилман болхлочо Бестаев Владимира язъяь «Ӏа дикагӀа даkkхийтар духьа» яха статья а.

Бетта-бетта арадувлача зональни журнала декабрьски номер тӀа кепатохаш я бӀарччача 1977 шера цу издане тӀа арайийннача материалий перечень. Цу перечена тӀа хьежача атта ховргда шоана хьашт долаш йола моллагӀа статья малагӀча номер тӀа кепатехай.

«Сельские зори» яхача журнала декабрьски номер гӀа дукха я юртбоахама производства массе тайпарча дешаех лаьца язъяь дика чулоацам болаш йола материалаш. Царга ца хьожаш ма Ӏелаш.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
журнала корреспондент.

Тхога язду

1978 ШЕРА ЧОТАХ

Ши шу мара дац № 71 йола промышленни товараш дохкя тика йилла. Цхьабакъда городерча а арахьарча а дукkхача наха йовз из. Тамаш а яц, цкъа веначун юхава дог оттаргдолаш безаме гӀулакх дий дӀавохийт цу чу венар тика чу латтараша. Комсомольско-кагирхой я ала мегаргдолаш я из тика. ХӀана аьлча, цу чу болх беш мел бараш комсомольцаш ба.

Массаболча къахьегамхоша санна цар а социалистически декхараш тӀанийцадар иттлагӀча пятилетка хьалхарча шин шера товараш маьхала дахара план 7-гӀа ноябрь тӀакхоачаш кхоачашъе. Из план 5-ча ноябре кхоачашйир, хӀаьта Октябра юбилея сийна планал совгӀа 3000 сома маьха товараш а дехкар. Ноябрь бетта план а яьй цар 104,8 процент кхоачаш.

Юбилея сийна № 62 йолча тика болхлошца шоаш йоаржаяьча социалистически яхье а котъяьлар из кагирхой коллектив. Цу яхье котъяларах «Промтовары» яхача объединене Сийлен грамота елар цунна.

Товараш иштта дика маьхала даха вӀаштӀехьдалар тика заведующе Халмурзиев Беслана дакъа доацаш дац. Цо шоай тика Ӏалашъю наха дукхагӀа эшача товарашца. ХӀаьта ийдархочун эша догдоагӀаргдолаш хоза нийсдаь латт цу чу товараш. Юхь тӀа велакъажар долаш, ийдархошта шоаш безабалийта ховш ба боkkхагӀбола продавецаш Газиков Беренакъа, Гагиева Лида, продавец Ялхароева Ӏашат. ХӀанз цар дохка товараш 1978 шера чотагӀа да.

Йилла дукха ха яце а. хӀанзле йиъ Сийлен грамота, ахчан премеш а еннай, дукkхаза баркалаш а кхайкадаьд цу тика коллективана.

Х. АУШЕВА.

АЬХКИ САННА...

Арахьа декабрь ба. Шийн бокъонаш йизза каранийцай Ӏано. Из хьатӀадарца лакхбеннаб «Гикаловское» яхача опытнохьоkхама боахама хьайбаш леладерий бехктоkхам. «1977—1978 шерашка хьайбаш толаме Ӏангара доахилга Ӏалашдара де дезарех» болча КПСС ЦК-ай СССР Министрий Советеи соцамо а, хьайбаш леладеча говзанчашка КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара, СССР Лаkхехьарча Совета Президиума Председатела нов. Л. И. Брежнева яздаьча письмос а хьинар айдаь болча цар къовсам лоаттабу Ӏай а аьхки санна шура яkkхара тӀехьа. ХӀаьта Ӏан замалахь шура дукхагӀа яkkхара боагӀаш бола кхоачам вӀаштӀехьбаьkкхаб ферма болхлоша. Укхаза тоъал Ӏалашдаьд тайп-тайпара доакъараш, доахан рационагӀа кхоаб, йизза кхоачашъю зооветеринарни бокъонаш, социалистически яхь дика вӀаштӀехьъяьkкхай, оттаяьй хьалхалаттараштa материальнии моральнии совгӀаташ телара мероприятеш.

Цу дерригнех дика беркат доал. Шера планах 2520 килограмм йолаш, 11 бетта хӀара кхоабача Ӏаттагара 2953 килограмм шура яьkkхай боахаме. Из хул соахка цу ханачул 52 килограмм дукхагӀа. Шу чакхдалалехьа хӀара Ӏаттагара кхы а 260 килограмм шура яkkха лерхӀаш ба хьайбаш леладераш. Шоай дош дизза цар кхоачашдергдолга дика хьахьокх укх Ӏан хана ферме йоаkkхача шуро. ХӀара деннеи бийсанеи кхоабача цхьан Ӏаттагара укхаза йоаkkх 8,3 килограмм. ХӀаьта дикагӀа болча дояркаша Чагаева Сайдата, Ибрагимова Липас, Хаптукаева Балусас кхы а дукхагӀа йоаkkх из. Шера планал 929 килограмм дукхагӀа шура яьkkхай хӀанзле шийн групперча хӀара Ӏаттагара Чагаева Сайдата, Ибрагимова Липас — 708 килограмм, Хаптукаева Балусас — 200 килограмм гаргга.

Хьайбай продукташ дукхагӀа яхара тӀехьарча къовсаме дика дакъа юкъедихьад скотникаша Исаев Адама, Зайтаев Вахида. Беттача 100 Ӏатта Ӏунал деш ва скотник Исаев. Цо гӀулакх деча гуртерча хӀара Ӏаттагара 3340 килограмм шура яьkkхай, хӀаьта Зайтаева гурте — 2711 килограмм.

Хьайбаш леладераша иштта овсаре къахьегар бахьан долаш боахама торо хиннай шера планах 600 тони йолаш, хӀанзле а 780 тони шура пачхаьалкхенна дӀаяла. Шу чакхдалале кхы а 60 тони шура Даьхенна дӀаяла лерхӀ цар. Ма-дарра аьлча, иттлагӀча пятилетка кхоалагӀча шера план толаме кхоачашъяра дика лард йоллаш ба уж.

В. ПЕТРОВ,
«Заветы Ильича» газета болхло

ВЕТЕРАН

«Терек» яхача дахчах хӀамаш еча производственни объединене № 1 йолча филиала машинни отделене станочник Михайлов Николай Матвеевич Сийлахь-боkkхача Дай-мехка тӀем тӀа дакъа лоацаш хиннавац. Цу хана кхийна зӀамига саг вар из. цхьабакъда тӀом бе-м вахийтанзар. Из авиационни заводе болх беш вар. Дукkхаза дехар дир цо тӀем тӀа вахийта ше, яхаш. Массаза а цунга оалар: «Фронте санна эшаш ва хьо укхаза».

Де хӀама дацар. Мехка хьал кхета а деш, дош делар цо ше кхо ца веш къахьега. аьнна. Цунна ховра фашистски Германи эшаяра дукха герз, самолеташ езилга. Вай Даьхенна цу халача хана Николай Матвеевича къахьегар хӀара дийнахьара балха норма шоззеи-кхоззеи кхоачашъеш. Из а шийн тайпара толам бар. ТӀом чакхбоаллаш цунна елар «За доблестный труд в период Великой Отечественной войны» яха медаль.

«Терек» яхача фирме нов. Михайлова болх бу 24 шу да. Дукха дика хӀамаш карагӀдийннад цун кулгашта. Предприяте из лоархӀ классни специалист санна. Массанена а дукха веза Николай Матвеевич, цо хьинаре дакъа лоац общественни вахаре. Массаза а № 1 филиала профкома председатела заместитель волаш хьавоагӀа из.

Къаьстта хьинаре къахьег ветерана укх юбилейни шера. Сийлахь-боkkхача Октябра 60 шу дузача деношка цунна елар КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома. республика Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен грамота. Иштта. 1974 шера Николай Матвеевича еннай Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаkхехьарча Совета Сийлен грамота. 1974, 1975. 1976 шерашка из белгалваьkкхав «Социалистически яхье котваьннар» яха знакаш яларца.

— Цхьаkкха а бутт чакхбалийтабац нов. Михайлова шийн производственни задани кхоачаш ца еш. — йоах № 1 йолча филиала машинни отделене мастера Карагодин Николай Ивановича.

Нов. Михайлова дика воӀ ва. Виктор дешаш ва Ростоверча лакхерча военно-командни училище. 1978 шера из чакхъяьkkха ваьлча Советски Эскара эпсар хургва цох.

Х. ДАДАЕВ.

Хьехамча

Цкъа ше караерзаяь говзал ца хувцаш хьявоагӀача сага дегагӀоэле хул къахьегамах. Цу тайпарча нахах я Гайсултанова Касира. Берашха йоӀ йолаш лаьрхӀар цо барзкъаш тега говзал Ӏомае. Цун ловра нахага хоза товргдола барзкъаш хьаде.

20 шу хьалха Йоkkхача АтагӀарча барзкъаш тегача мастерске балха еа из. Духхьашха мастер-закройщицалла Ӏомалуш хилар. Денгара денга совйоалар балха говзал. Кхоачашхилар цунна дагалаьттар...

ХӀанз Касира Стари Сунжерча барзкъаш тегача мастерскена кулгалдеш я. Грозненски райбыткомбината кулгалхоша дуkkхаза Сийлен грамоташ а ахчан премеш а тийннай цунна мастерске болх дика вӀаштӀехьбаkkхарахи социалистически декхараш кхоачашделга Ӏалашдарахи.

Кулгалхо хинна па Ӏеш, кагирхой дика хьехамча а я Гайсултанова Касира. Барзкъаш хоза тегара «къайленаш» йовзийташ шийн говзал дӀаӀомаяьй цо мехкараштa Эсиева Зурайна, Садыкова Аьсета, Дудаева Малкана, Лорсанова Асяйна, Алихаджиева Маймонта. Массане а хьинаре къахьегарах толаме чакхдоаkkх мастерске коллективо юбилейни шу. Царех цхьаkkхе а яц шийн ден балха норма 110 — 115 процент кхоачаш ца еш.

Доkkха баркал йоах мехкараша шоай хьехамчана Гайсултанова Касирана дега езаенна говзал караерзае, наха эша хоза барзкъа хьаде шоаш Ӏомабарах.

С.-Э. ШАХИДОВ.

КЪОАНО

Шалински района Курчалой яхача юрта вахаш ва эггара воkkхагӀа вола къоано Ибрагимов Исраил. Дукха ха йоаццаш 110 шу даьннад цун.

Шийн йӀаьхача хана дукха хӀамаш бӀаргадайна ва из. Грозне бӀаь дийнахьа лаьттача тӀемах дувца дукха да цун. Из ше Сийлахь-боkkхача Дай-мехка тӀем тӀа дакъа лоацаш хиннав. Фашистски Германи вай эшаярах, тӀемо яь човнаш вай Даьхено юха ерзаярах, халкъа боахам дегӀаахарах дувца а кӀезига долаш вац из.

Боkkха къахьегама никъ ба Исраила хьабенар. Коммунист хиларах гарра бехктоkхамерча балхаш тӀа хиннав из. Курчалой яхача юрта эггара хьалха йиллача колхоза председатель хиннав. Цул тӀехьагӀа заготконтора директор, райпо председатела заместитель хиннав. Мичча хьа ше вахийтача а дизза кхоачашдаьд парте шийна тӀадилла декхар.

Исраила шийтта дезалхо кхеваьа. Царна юкъе ба гӀишлошъераш, культболхлой. ХӀаьта царех эггара воkkхагӀвар — Ибрагимов Шамиль — Курчалоевски юрта Совете председатела заместитель ва.

— Унахцӏена а волаш дукkхача шерашка хьо вахар малагӀа бахьан да, — хетт оаха къоаночунга.

— Со даим къахьегаш хиннав. Цул совгӀа, гонахьа хоза Ӏалам да, фо цӀена да. Из да-кх со унахцӀена хилари дукха вахари бахьан, — аьлар къоаночо. — Аз доkkхал ду сай мехках. Укх тӀеххьарча шерашка дукха хувцамаш хиннад халкъа вахара хьал тоалуча оагӀорахьа. Дукха ха йоаццаш СССР Лаkхехьарча Совета аргӀан йоацача ворхӀлагӀча сессе тӀанийцай наха юкъе шерра ювца аьнна араяьkкха хинна вай мехка керда Конституци. Оаха, доkkхагӀа долча ноахалах хьадаьннача наха чӀоагӀа курал ю коммунизм хьалъяра гӀулакха тхоаш кхо ца деш, беррига низ дӀалуш къахьегарах.

З. ХИЗРИЕВ,
Курчалой юртарча юкъерча школа хьехархо.

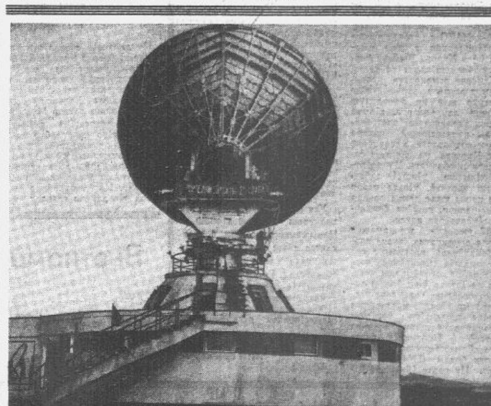

Дукха ха йоацаш Корякски автономни округе эксплуатаце дӀаеннай цхьаькха цаӀ «Орбита-2» яха телевизионни станци. ХӀанз Олюторски районе баха нах хӀара денна хьеж Москверча передачашка.

СУРТА ТӀА: «Орбита-2».

И. ВЕЙНШТЕЙНА сурт.

ТАСС фотохроника.

«Мебель-77» яха выставка

МОСКВА. СССР ВДНХ хьайиллай СССР хьуни дахчах хIамашъечеи промышленноста Министерства предприятешта карагIдаьннарех дувцаш йола «Мебель-77» яха выставка. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарга планал совгIа цар арахийцай 13,8 миллион сома продукци. ИттлагIча пятилетке мебела ассортимент ерриге кердаяьккха лерхI. ДуккагIа арахеца лерхIача мебелах 52 процент яр производстве концентраци специализаци яра ларда тIа предприятешта реконструкци ярен технически кийчъярен чотах арахеца лерхI.

СУРТАШ ТIА: 1. (лакхехьардар): СалаIара лаьрхIа йола «Примэвара» яхача мебела набор. Изделеш хьаьй пенополиуретана ларда тIа соттаьлотаьлчен кIаьдачеи элементех. Из кийчъяьй «Молдавпроектмебель» яхача Iилман-производственни объединене конструкторски проектно-технологически институто. Серийни арахеца йолае лерхI 1978 шера.

2. (лахехьардар): шкафехистолех, пхьегIаш йилара йолча шкафаех, хьалъэхкача шкафех, холодильник тIа лоаттаергах, панелех, табуреткех латташ йолча кухне лелаеча мебела набор. Ший тайпара форма йолаш, металлически профилаш, пластиках яь хIанзара облицовочни материалаш дIайохийташ хьаяь хиларца белгалйолаш я из. Кийчъяьй «Укргипромебель» институто. Броварски дахчах хIамаш еча комбинато (Киевски область) хьаяь я.

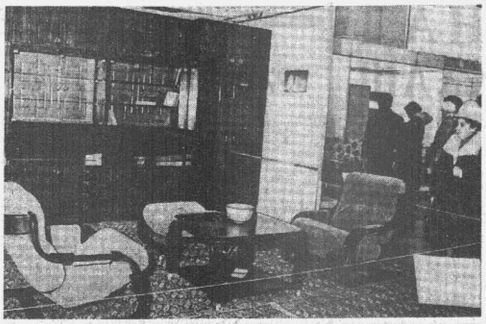

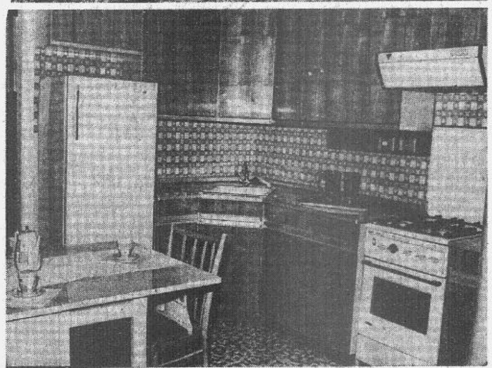

Н. КУЛЕШОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Ш. И. Пейзулаев

1977 шера 7 декабря хала цамогаш а хинна 58 шу доалаш кхелхав химически Iилмай доктор, профессор, Нохч-ГIалгIай пачхаьалкхен университета юкъарча химе кафедра заведующи, машар лорабара республикански комитета председатель Пейзулаев Шамсудин Исаевич.

Ший къахьегама никъ Ш. И. Пейзулаева дIаболабаьб 1947 шера. Гор. Обнинске Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаета физико-энергетически институте Iилман болхло, лабораторе заведующи волаш болх баьб, цу цхьан хана Московски пачхаьалкхен университета химически факультета доцент а хиннав.

1973 шера Ш. И. Пейзулаев хул Нохч-ГIалгIай госуниверситета дешара балха проректор, хIаьта 1976 шера из хорж юкъарча химе кафедра заведующелла.

Ш. И. Пейзулаева къестаяьй шерра дIаяьржа а мехка дуккхача промышленни предприятешка практически пайда йиш а актуальни декхарашца ювзаенна, техника лоархIаме доакъош дегIадоаладара гIо деш хинна Iилман проблемаш.

Ш. И. Пейзулаев Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа хиннав, 1945 шера дена КПСС член вар, цунна тийннад правительственни совгIаташ. Боккха общественни болх лелабаьб цо.

Пейзулаев Шамсудин Исаевич виц ца луш дукха вахаргва тха дегашка.

Новкъостий группа.

ЙОАЗОНХОЧУН ТОЛАМ

Мехка книжкаш дешараштa тIа-тIа шерагIа дIайовзаш латт йоазонхочун Мальсагов Ахьмада цIи. Цун повесташ, роман, публицистически очеркаш зрайийнай «Берий литература» яхача Ерригсоюзни издательстве, центральни журналаш тIа, газеташ тIа. Цун произведеништа наьха безам тIаозар да вай таханарча вахарах, наха юкъе нийслуча гIулакхех кхычарна тара доаца дош ала цунна карагIдоалаш хилар, цун произведеней турпалаш вахара цийсса никъ харжа гIерташ, бакъдолчоа тIехьа латташ хилар.

«Дилла а хало лоеш вола саг» яха йоазонхочун тIеххьара роман дакъа лоацаш хилар РСФСР Министрий Советерча издательствай, полиграфеи книжни торговлеи пачхаьалкхен Комитето, РСФСР йоазонхой Союзо, РСФСР художникий Союзои ВЛКСМ Центральни Комитетои «Са Советски Даьхе» яхача девизагIа бераштa лаьрхIа язъяь толашагIйола произведенеш хьакъоастаяра чакхйоаккхаш хиннача Ерриг-российски конкурсе. Цу конкурса итогех А. Мальсагова романа хьожаяьй кхоалагIа преми.

С. ПАРЧИЕВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
1978 ШЕРА «СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗДАЛА МАССЕХК ДИ МАРА ДИСАДАЦ

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста предприятешкарча, транспорте, гIишлошъеча организацешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 соми 12 кепиги; ялх бетта — 1 соми 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

Доазол дехьара

ГРЕЦИ—ХОРЖАМАШ ДАЬЧУЛ ТIЕХЬАГIА

Эггара тIехьагIа хиннача парламентски хоржамашка лакъа лаьцача Греце пхи миллион совгIча харжархоша мах баьб «Керда демократи» яхача парте лидера К. Караманлиса 1974 шера вIашагIъеллача правительства гIулаккхий. оппозиционни партеша хьакхайкаьяча программашцара шоай уйла хьайовзийтар.

Цхьаннена а дагадоацаш хинна хIама дацар 46 депутатски мандатах яьнвеи 1974 шера хиннача хоржамашкарчул 13 процент гаргга голосаш кIезигагIа гулъяьи «Керда демократи» яха парти иззал эшам а хинна хоржамашта хьалха лаьттача къовсама юкъера араялар. Цхьабакъда, хIанзара хоржамий система бахьан долаш парламентерча 300 моттигах 174 моттиг кхаьчача цунгахьа дуккагIа бараш ба, тIаккха цо цун лидера бокъо лу цхьан партех латта правительство юха а вIашагIйолла.

«Кердача демократе» сий лохдалара бахьан сенах латт аьлча, из латт, 1974 шерара хоржамаш хилале хьалхагIа ше кхоачашдергда аьнна дош денача хIамаех дуккха дацаш цо кхоачаш ца дарах. Караманлиса правительствана хайнадац хунта режим дIаяьнначул тIехьагIа мехка хьалхашка этта дукха проблемаш къоастае. Гречески территоре тIа хIанз а йолаш я американски тIема базаш, цар статусах йолча соглашенена дукха ха йоаццаш Грецеи США-еи кулгаш а яьлаь. НАТО-цара хьакъаьстаяц Греци, цун флото, авиаце, лаьттан тIарча бIуво хIанз а дакъа лоац Средиземноморье НАТО-с каст-каста еча маневрашка. Гречески правительства, США-и НАТО-и стратегически хьашташ теркал а деш, лоаттаеш йола Кипран Эгейски фордеи проблемаш къоастаяьяц.

«Кердача демократе» правительства делаеча экономически политико юха ца къовлалуш инфляци лакхъяларга, хIамай маьхаш хадданза IотIалеттадаларга, къахьегамхой вахара боарам лохбаларга кхоачабаьб мохк. Къоаста ца еш латт социальни проблемаш. Цу дерригача хIамаша чIоагIа забастовкаш хьоаяьй, хIаьта цхьан шера царна юкъе дакъа лаьцал цхьа миллион совгIча болхлошеи гIулакхерча нахеи.

1977 шерарча хоржамашка «Керда демократи» яхача парте хьакхайкаяь программа кхошу хьалхагIа хьакхайкаяь хиначул хайра эргайоалаш яцар. Из а ца Iаткъа йиш йолаш дацар голосованех хьахуларашта.

Парламентерча моттигашка диллача шоллагIеи керттера оппозиционни парти а хинна дIаэттай А. Папандреу керте латта «Ерриггречески социалистически болам (ПАСОК)» яха парти. Цу парте 15-негара 91-га кхоачаш алсамъяьхай шиъ парламентски моттигаш. Хоржамашта хьалхарча ший программа тIа Папандреу парте дIадех гречески территоре тIара американски тIема базаш дIайоахилга, Греци НАТО-на юкъера хьаялга, из дуxьала я Греци «Юкъарча рыках» дIакхетара.

Хоржамашка дика чакхъяьннай ах миллион гаргга голос гулъяьи хьалхагIа хиннача хоржамашца ниййоича парламентера шозза совгIа дуккагIа депутатски моттигаш кхаьчан йола Греце Коммунистически парти (1974 шера 5 коммунист мара хержавацар, хIанз 11 хержав). Хоржамашта хьалхарча къовсама хьалаш цхьатарра доацашахьа а, дувцаш меткIаьлеши доацараши доллашехьа а парте яьккха цIенхаштта котало я из.

Халкъо раьза хинна хьаллаьцар 20 ноябре хоржамашка КПГ-ес хьакхайкаяь программа. Греце коммунисташа къовсам лоаттабу антидемократически законаш дIададахара, профсоюзни болама демократизаци яра, фашисташха йола элементаши хунтана тIехьа латтараши пачхьалкхен аппаратера, кхерамзлеи низашкара, юстице органашкара аракховсара тIехьа. Къахьегамхой вахара хьалаш тоадергдола, дукхагIа болча бахача наьха гIулакха мехка экономика дегIайоалаергйола гIулакх де гIерт КПГ. Цо дIадех гречески территоре тIара американски натовски базаш дIайоахилга, НАТО-на юкъера цIенбенна хьаарабалга. Греци лоалла оттаеш США-ца яь соглашенеш юхайоахилга, Эгейски форда проблема мехка кортамукъалеи территориальни бIарччали лархIара ларда тIа къоастаелга. КПГ программо тIахьех Iоалеш латта герзаш соцалара, кипрски халкъа нийсхои къовсам хьаллацара, Греци «Юкъарча рыках» дIа ца кхетийта оарцагIдовлара. Балканехи Средиземноморьехи машара зона яра, кхокхам кIаьдбара гIулакх, машар, доттагIал, дерригача мехкашца цхьана леладу гIулакхаш бахьан долаш къовсам лоаттабара.

Укх шерарча хоржамех хьахиннараш доккхий хIамаш да. Цар новкъостал даьд болхлой класса парте влияни парламентеи наха юкъеи чIоагIъяра, хьахьекхад, Греце политически низаш дIа-юха оттаделга мехка демократически эргадонаш яра тIехьалаттарашта пайдана долча оагIорахьа хувцаденна хилар.

В. ГЛУХОВ, АПН соб. корр.

Афины.

Эскаре гIулакх деш ба вай мехкахой

Новкъост уллув хилча

— Хьо мичара ва?

— Нохч - ГIалгIайченера.

— Эскаре валехьа фу болх баьб Iа?

— Тракторист хиннав со.

Ше дила ваьша оаркхинг дIаюстара а даьккха, кхы цхьаькха хьанийцар цо.

— Саг йоалаяь вий хьо?

— Вац, йоI езаш ва. — ХIаьта хьо малав?

— Заводе токаралла болх баьб аз, хьо санна йоI езаш а ва-кх.

Тхо шаккхе а деладелар. ВIаши кулгаш а кховдадаь тхой цIераш яьхар:

— Катиев Мухтар.

— Парамонов Олег.

— Тхо эскаре гIулакх де доладеннача шоллагIча дийнахьа хилар из къамаьл. — Цу хана денз массаза а цхьана да тхо: цхьан подразделене гIулакх деш да, вIаши уллув дагIа столове, дийша а юхxе дада. Тхой доттагIалах лаьца кхы цхьаькха хIама дувц аз хьона? Парамонов дневальни ва, цудухьа шорттига дувц цо:

— ..Iурре а денз арахьа дар тхо. — Кхесса делхар догIа. ТIабувха гIирс наьха санна тIаьдa бар. ХIаьта казарме тхо хьакхаьчача, командир волча вийхар со.

— ГIулакх ер да, — аьлар командира. — Взводе агитатор хьожаве веза. Хьона хьайца гIулакх деш бараш байза ма хургбий. Царех мала могавергвар Iа?

— МугIарервар Катиев хьожавича бакъахьа хет сона.

— Сендухьа?

— Из са доттагI ва.

— Из кхоачам хиллал да хIаьта?—цецваьлар командир.

Фу дар са цунга ала? Мухтар сона вовза кхы дукха ха яцар, цхьабакъда юххьанца а цунах тешам белар са. Из дар сога Мухтара цIи яккхийтар. ХIаьта командирага аз аьлар Мухтара из болх дика бергхилара се тешал отта кийча волга.

Цу дийнахье взвода агитаторалла хьожавир Катиев. ХIаьта со групкомсоргалла хержар. ХIаьта сайрийна политмассови балха ха хьакъоастаяьча хана новкъосташта хьалхашка газет бе а доаллаш латтар Мухтар.

ХIаьта шоллагIча дийнахьа са доттагIчо хьагулабир эскаре баьхка производства ударникаши коммунистически къахьегама бригадай доакъашхойн. Дагабувлаш дукха ха яьккханзар цар. Цаг арахийцар тха взвод тIехдикача взводех яра салтий тIахьехаш йола «Боевой листока» номер.

ДIадоладаь дика хIама массане а хьаллаьцар. Итогови хьажар чакхдаьлча часте гIолла тохача приказа тIа тIехдика я аьнна дIакхайкайир тха взвод. Берригача бIухойх хилар классни радиотелеграфисташ, дуккхачарна елар «Советски Эскара отличник» яха знак.

Цхьабакъда атта баьккха толам бацар из. Иштта цхьан мугIарерчо аьлар шийх радист вулургвац, аьнна. Цунна дIатIа я ваха Мухтара аьлар хьона чIоагIа ловш дале, хьох а хургва радист. Кхычарел сенна эшашагIа ва хьо? Цун дешаш новкъа хилар цу салтечоа. Цудухьа радиоклассе кхычарел дуккхагIа вагIа ваьлар из. Каст - каста цунна гIо деш хулар Мухтар ше а. Иштта дукха ха ялалехьа дика радист хилар цу салтечох.

— Сай доттагIчун дикача оамалех дувцаш дола кхы а цхьа хIама дувцаргда аз хьона, — йоах Парамонова. — Цкъа наьха сана делхаш догIа а долаш чIоагIа мух баьлар. Рота командиро мугIарервар Бедоев хьа а вийха хувцабеннача хаоттамо наькъа зе даьдий хьажар тIадиллар цунна.

— Кхоана дича мегаргдацар из? ХIанз укх сахьате цу наькъага ца хьежача дуне кIалтIадаргдоацилга бакъ ма-дий, малав ер хотта кегабе безам бар, — яхаш, раьза доацаш дешаш а кхувсаш, казармера араваьлар салте.

Цхьа ткъаь итт-шоаьткъа минут ялалехьа ког астагIа а лелхаш вена чуваьлар Бедоев. Цкъарчоа тIакхийтта из хьаллаца, цунна хиннар фуд ха велар Катиев. Цхьабакъда цIаьхха цхьа хIама дага а деха сецар из. ТIехьарча хана оамал хувцаеннаяр Бедоева. Командирашта гучахьа ший де мел дезар цIена де гIертар из, хIаьта ше новкъосташна цхьаь висача яппараш йора, цхьаккха хIама хьа ца де гIерташ хьувзар.

— КIоаг зийнабацар аз... Цу чу нийкха ког лозабаьб... Хетаргахьа, чура нийкха хургба са из, ма лаза а лаз-кх, — йоахар Бедоева оагIорахьа а хьежаш.

— Иштта дале, сихха медпункте ваха веза, хIаьта наькъага хьажа кхычунга аргда аз, — аьлар командира.

— Со вахийта цига, — дийхар командирагара мугIарерча Катиева.

— ХIанз мара нарядера мукъа мича ваьннав хьо.

— Со-м кIаьдвеннавац.

— Дика да.

Командир дIааравоаллаше а Бедоева дIатIавахар Катиев. Шорттига, цхьабакъда цIенхашта аьлар цо:

— Iоаяккхал икка. — Хьахьокхал хьай лозабаь ког.

— Хьа фу бала ба цунца. — Укхаза а хьо юкъегIорта веза?

Катиев шийна тIехьара варгвоацилга ше кхетадича эгIазвахача Бедоева ийккхийтар:

— Ког малагIча моттиге лозабаьб ха гIертий хьо? — ВIалла а лозабаьбац хьона. Волле, хIанз командирага дIаала.

Цхьа минут ялалехьа приказ кхоачашде вахар Катиев. ХIаьта Бедоев цхьан метте воагIалацар. ХIанз из дехкеваьннавар ше даьчох. «Малав аз Iехавер? — уйла йора цо. — Се, сай новкъостий, командир». ЦIаьхха казармера ара а ийккха Катиева тIехьаведар из. Городокера аравоаллача мара цунна тIакхийнзар из.

— Мухтар, аз айса дергда хьона дерригa а, хьо казарме дIагIо.

— Медпункте гIо аьннадацар хьога?..

Шийна нийсса хетачун тIера воалаш оамал яц Катиева. Дале а, хIанз цо кхетадир новкъоста дег чу доаллар.

— Мегаьд, приказ шинне цхьана кхоачашдергда вай. — ТIехьагIа долча бесса дерригa а командирага дIадувцаргда Iа.

..БIухой городока тIа беттада бийса Iоессай. Михо шорттига теркаю ерзанъяьннача гаьний ткъовронаш. Хьадийлла долча форточках чуух корта бохабу гуйран цIена фо. Бийша бада Катиева новкъостий, вижа ул из ше а. МугIарерча Парамонова чакхдаьккхад ший доттагIчох дола дувцар, хIанз йист ца хулаш вагIа из. Сай блокнот дIакъайлад аз а. Уйлаша хьалбуз кер. Катиевах а цун доттагIчох а хинна ца Iеш салтий доттагIалах, цIеначa дег тIарча, низболча доттагIалах я уж.

МугIарерча Парамонова шийх лаьца хIама дувцанзар сона. ХIаьта а сона хов из тIехдика бIухо волга, Катиев Мухтар санна. ХIана аьлча, халкъо оал: «Хьай доттагIчун цIи яккха сона, тIаккха аз хьаргда хьо хье малав а». Дикадари водари вIаши уллув тарлуш хилац.

В. МУРОМЦЕВ. Н-ски дакъа.

Вьетнама карьера йола проект

«Гипрошахт» яхача Ленинградерча институто Вьетнама лаьрхIа Као-Шон яхача карьера проект кийчъю. Проекта керттерча инженера Белинкин Анре дувц:

— Керда карьер Као-Шон хьалъеш латт. Укхазара лоаман-геологически хьалаш Кузнецки бассейнерчарна тара да. Цудухьа тIеххьарча балха опытах пайда а эцаш вьетнамски карьере болх беш хургья бархI кубометр порода цкъа хьалъэцаш йола низ бола экскаватораш, 27. 40 кубически метр кузоваш йола автосамосвалаш.

Цунца цхьана инженераша кийчъяьй болх беш йола Ванг Зань яха шахта кердаяккхара проект а. Цун овсарле шера 1800 эзар тонн тIехдика антрацит боаккхаргболаш лакхлургья.

ДОРОШИНСКАЯ Елена, АПН корреспондент.

Тахани кхоанеи хургда

10 декабрь.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00—15.30. Кино дезарий областной клуб. Кино дезараштa лаьрхIа методически новкъостал дар. 15.30—17.00. Кино дезарий клуба лаборатори. «Канал» яхача художественни фильмага хьажар. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 15.00. «Доацача хIамах тешарах зе мара далац». 17.00. Духовой оркестра концерт. 16.00. «Дуне тIа масса тайпа ды ба» яхача темах йола беседа. 17.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хетадаь «Тха кIира» яха радиожурнал.

Н. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 16.00. Дешара зал. Кердача книжкай обзор.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.30. Микрорайоне бахача наха лаьрхIа «СССР дерригача къаьмий халкъийи цхьоагIои доттагIали — ленински къамаь политика котъялар» яха тематически фильмаш.

Пролетбата цIерагIча культура ЦIа. 10.00. Болх бу аттракционаша. 11.00. Тхона иразера вахар даларах баркал хьона, хьамсара Даьхе!» яха бераштa лаьрхIа Iуйре. 15.00. Болх бу «Чебурашка» яхача берий кинотеатро.

11 декабрь.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.30—11.00. Болх бу «Заманхо» яхача кинотеатро. 10.00—12.00. Кинолаборатори. Кино дезарашцара занятеш. 12.00—15.00. Кино дезарий клуб. «Канал» яха художественни фильм дувцар. 15.00—19.00. Кино дезараштa эшаш дола гIо-новкъостал дар. 15.00. Дешара зал. «Сийлахьа ала люталургба» яхача книжкай выставка юхера беседа. 15.00. Йоккха зал. «Даьхе, хьо хестаю аз» яха девиз йола телевизиони музыкальни конкурс чакхъялара хетаяь фестиваль. 18.00. «Кругозор» яха киноклуб. Фильмаш гойтар. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Милице берий цIеи болхлошца вIашагIкхетар. 11.00. «Кхелетари закони» яха кинофестиваль. 14.00. Спортивни яхьаш. 17.00. Эстрадни концерташ (грамзаписаш).

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх бу «Къона ленинхо» яхача кинотеатро. 12.00. Берий ловзараш. 13.00. Теникий театра спектакль.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 10.00. Болх бу аттракционаша. 11.00. «Болх бу «Чебурашка» яхача кинотеатро. 16.00. 69-ча участкера кинолекторий.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 ДЕКАБРЬ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — АБВГ-Дейка. 10.00 — «Шоана, дай-ноаной». 10.30 — «Iуйранара почта». Музыкальни программа. 11.00 — «ДикагIа дола товараш дуккагIа». 11.30 — «Третьяковски галерея сурташ». Шишкина, Поленова, Куинджи сурташ. 11.50 — Къахьегамхой самодеятельни художественни творчества Ерригсоюзни 1-ча фестивала лауреатий концерт. 12.30 — «Спортлото» тираж. 12.40 — «Литературни дешараш». Казакевич. «ВоI волча да хьоашал Iа вар». 13.10 — «Кхерам боацаш дIа-хьа лелар». 13.40 — «Музыкальни абонемент». Хачатуряна камерни ашараш. Передача дIахьу СССР халкъа артиста Петрова. 14.20 — «УнахцIено». Iилманопулярни программа. 15.05 — «IажагIча чемоданана хинна тамашийна хIамаш». Художественни фильм. 16.50 — «ДоттагIал». Телевизиони журнал. Передача дIахьу политически обозревателя Каверзнева. 17.25 — «Пахмутовай иллеш». Фильм-концерт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «БIаргагуш дар — теша хала дар» 18.15 — «Нувель де Моску» яхача газета приз яккха ког-соалозаш фигурни хахкара йола дунен халкъашта юкъера яхь. Спортивни халхараш. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера трансляци. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — «Детектив» без детектива» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 1 сери. 22.30 — «Доазол дехьарча эстрада ашараш а муамаш а». Йистеьача — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

12.30 — Сакъердамерча Iилмай телевизиони академи. «Гонахьара хоза мел дар довзар». Передача дIахьу Нохч-ГIалгIай пачхаьалкхен университета профессора Виноградовеи Нохч-ГIалгIай пачхаьалкхен университета доцента Кан-Каликеи. 12.50 — Техника кийчъеш ба механизатораш. «Атагински» совхозера репортаж. 13.15 — «Седкъа». Киноальманах.

11 ДЕКАБРЬ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Зарядка е дIаотта. 9.30 — «Гургалбетта сахьа.». 10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва». 11.00 — Бераштa дола театр. Театральни искусства кIиран хьакъехьа. 11.50 — «Дерригa хар лов сона». Киножурнал. 12.00 — «Музыкальни киоск». Передача дIахьу Беляевас. 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — «Шун письмоех йола музыкальни программа». 14.20 — «Дайн бераш» яхача циклацара «Эстафета» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 14.45 — Дунен халкъашка юкъера панорама. 15.15 — «Нувель де Моску» яхача газета приз яккха ког-соалозаш фигурни хахкара йола дунен халкъашта юкъера яхь. Кхалнах. Ший лоIамагIа йола программа. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера передача. 16.05 — «Кинонийкъбара клуб». Передача дIахьу журналиста Игнатьева. 17.05 — «Незнайкан цун доттагIашеи леладь тамашийна хIамаш». Телевизиони дукха серийни мультфильм. «Незнайка-музыкант» яха 5-гIа сери. «Мишта вIаштIехьаьккхар Незнайкас фе шар» яха 6-гIа сери. 17.40 — «Парагвай: къовсам дIахо хьош ба». Передачана юкъе дакъа лоацаш ба Парагвайски Коммунистически парте председатель Майдан а. Компарте Центральни Комитета членаш Алькорт а, Рохас а. 18.00 — «Нувель де Моску» яхача газета приз яккха ког-соалозаш фигурни хахкара йола дунен халкъашта юкъера яхь. Дlахьокхаш йола выступлени. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера трансляци. Перерыве — кердадараш. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — «Детектив» без детектива» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 2-гIа сери. 22.30 — Булахова романсаш дIалох РСФСР заслуженни артиста Писаренкос. Передача йистеьача — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

12.45 — «Зорька». Пионераштеи дешархоштеи йола передача (гIалгIай меттала). 13.15 — Киножурнал. 13.25 — «Тешам». Художественни фильм. 15.00 — «Даьхе, аз хьона сийлен иллеш доах». Телевизиони музыкальни конкурса финал.

12 ДЕКАБРЬ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Фальг болча хьоашалгIа». «IажагIча чемоданчикаца хиннар». Художественни фильм. 11.10 — «БIаргагуш дар — теша халадар». Передача дIахьу профессора С. П. Капицас. 14.00 — Документальни фильмай программа. 14.45 — Литературни дешараш Ю. Тынянов. «Кюхля». 15.20 — «Ха а ха Iайха хьа а де». Къоначa техникашта йола передача. 16.05 — Художникех дола дувцараш. Халкъа художник М. Савицкий. 16.35 — Ашарий дунен чу. 17.00 — «Тха беш». 17.30 — «Бераштa — оакарех лаьца». Ленинградера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бераштa йола стихаш. 18.30 — Эпрано гулбу доттагIий. СССР — ЧССР. 19.15 — Юбилейни шу толаме чакхдаккха! Рапорт луш ба Свердловски областа къахьегамхой. Передаче дакъа лоацаш ва КПСС Свердловски обкома хьалхара секретарь Б. Н. Ельцин. 20.00 — Эггара хьалха телевизиони экрана тIа. Молдавски ССР операи балетеи пачхаьалкхен академически театра «Чио Чио Сан» яха спектакль. Дж. Пуччине опера. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — «Чио Чио Сан» яхача Дж. Пуччине опера дIахо додар. Йистеьача — кердадарш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Бераштa лаьрхIа мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла». Информациони программа (эрсийн нохчийн меттала). 18.35 — «Телезрителий кагатех оттаь передача. 18.45 — Киножурнал. 18.55 — Атеистически темах. «Кераста ды лелабехар цIейша чуоацар». 19.10 — Мехка гIолла гIа боахаш я эксперимент. «Донецкера хьехархо-новатор В. Ф. Шаталов». 19.55 — Документальни фильм.

Хоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхаш, ша билла а йолаш малхбузехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи люммеи морхаш а йолаш, лоа а делхаш, дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 11—16, дийнахьа 1—6 градус шелал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культурай отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; письмой отдела—3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05319. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул Маяковского, 92. Заказ № 9181.